

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Idun

ILLUSTRERAD TIDNING
GRUNDLAGD AF
FÖR KVINNAN OCH HEMMET
FRITHIOF HELLBERG

SÖNDAGEN DEN 25 MARS 1917.

HUFVUDREDAKTOR:
ERNST HÖGMAN.RED.-SEKRETERARE:
ELISABETH KREY.

Författarinnan Fru Fanny Alving,

som eröfrat första priset i Iduns novellpristävling.

STILLSAMMA och tillbakadragna människor med ett behagligt sätt, som yttrar sig i att de hellre lyssna till än leda en konversation dem skall man missfänka — det lär en erfarenheten så småningom.

— Jag är anarkist! säger fru Fanny Alving, då Idun gör henne ett besök med anledning af att hon hemfört första pris i vår novellpristävling. Och hon försöker att göra sin ljusa, blida röst mörk och hotande.

Vi se oss omkring. Det är ett behagligt hem med gamla släktereliker i form af inlagda skåp och byråar, gammalt silfver och blankskuradt tenn. På bordet i herrrummet ligger Svenska Dagbladet och Dagens Nyheter i broderlig sämja med sista numret af Strix. Och i de välförsedda bokskåpen stå franska, tyska och engelska klassiker blandade med modern litteratur, och i raden ett gånka aktningvärdt antal böcker signerade Maja X, Fanny Norrman och Ulrik Uhland. Ty under dessa märken har fru Alving hittills frädt i beröring med svenska folket. Maja X:s visor höra

FANNY ALVING I SITT HEM.
E. L:son Finn foto.

ihop med Strix' glansperiod och dem vi icke träffat på i dess spalter har Anna Norrie gladt oss med på sitt oeffterhärmliga vis. Hvem

minns inte "Kalle gick å titta efter lilla Britta" eller den ilsket sura "Hva ä de värddt en bältrar sej, när en strax ä le' igen?" Men

är alldeles som en riktig följetong, det spökar en smula på de gamla gavelrummen i herrgårdarna som det bör göra på

lika litet som det finns någon anarkist dold i den soliga moderna våningen hemma hos fru Alving, lika litet gömmer sig någon samhällsomstörtning lömskt undanskymd i Maja X:s roliga, karaktärsfulla småvisor. Men hur var det med Brita från Österby, som seglade ut i bokmarknaden under Fanny Norrmans flagg? En upprorisk ung dam, som inte kunde låta bli att sprätta upp modets sågspånsdockor för att se efter hvad som fanns inuti dem och som Oscar Leverlin inte kunde fördraga. Men så kommer den lugnande hågkomsten, att Annie Åkerhielm citerade Brita i ett af sina angrepp på den moderna kvinnan eller var det på den moderna litteraturen? Allt det där ligger nu aflägsat fjärran i en tid, då man ännu hade tid och råd att spilla ord i litterära fejder. Nu följer upmarschen af Ulrik Uhland, som blifvit en populär författare med upplagor på öfver 20,000 expl. Svenskt lif på herrgårdar och i småstäder, en lekande lätt dialog, en smula spänning — man vet inte hur det skall gå, det är alldeles som en riktig följetong, det spökar en smula på de gamla gavelrummen i herrgårdarna som det bör göra på

BRITTUNGEN.

JAG TROR DET BLEF VÅR I DEN BITANDE FROSTEN,
jag tror att en lärka sjönk ned ur det blå,
när brefarket ditt kom skickadt med posten
med Brittungens dansande bokstäfver på.

Hvad gömma de innerst, de myllrande orden?
En flicksjäl af jubel och ömhet och gråt...
Ej finns väl ett vänare väsen på jorden
än detta förbryllande hjärteförsåt

af silkesmjukt burr kring en ungdomshvit tinning
och skrattande ögon med blixtar uti —
bestämt var vår Herre vid munter besinning,
då rytmen han gaf åt din själs melodi.

Ack, Brittunge, Brittunge, Brittunge lilla,
svep om dig din majdags förklarade ljus,
och du, barska Lif, gör ej Brittungen illa,
slå ej hennes drömslott i spillror och grus!

All blomning förvissnar, all ungdom förbrännes,
den rödaste lycka blir falnad och grå —
du Lif, var barmhärtig och bryt icke hennes,
det brustna finns nog af i världen ändå.

Vi andra, som pressas af piskan och tömmen,
till oss hör det skråmor och grånade hår.
Till henne hör fågringen, sången och drömmen
och löftenas porlande, klingande vår.

ERNST HÖGMAN.

en gammal gård med månghundraårig själf-
aktning, och det är så roligt och hemvant
med sådan lektyr, därför att den både hand-
lar om människor i Sverige, och bjuder på
den smula sensation, folk i allmänhet
gärna vill ha. Icke underligt att Ulrik Uhland
blef populär. Bland dessa böcker finner
man en historisk roman, Carl Michael Bell-
man och Ulla Winblad, "en historia från den
gamla goda tiden", som författarinnan själf
gärna vill kalla den. Det är icke utan att
fru Fanny Alving har en smula svaghet för
denna sin historiska litterära afkomma.
— Den är skriven för att vara en riktig folk-
bok, den är meningen att vara en kolpor-
lageroman, men den är rolig, säger hon, om
jag så skall skryta med den själf.

Men hvart tog den fruktansvärda anarkis-
ten vägen? Här ha vi förgäfvets letat i alla
vrår utan att finna någon.

Där sitter fru Alving och ser så sund och
klok ut, som om hennes hjärna aldrig skulle
kunna öfverheftas till frambringande af
sambhällsupplösande idéer. Hon sköter sitt
hus själf utan jungfru och ändå har hon man
och två barn att pyssla om. En fin gammal
dam, som hvarken kände fru Alving eller
hennes litterära
produktion, hörde
talas om allt hvad
hon gjorde i sitt
hus och om hennes
många böcker och
ur den gamla da-
mens hjärtas djup
kom då denna suck:
— Då måtte allt
hennes böcker vara
därefter!

Fru Fanny Alving
bekänner en smula
motsträfvigt, att
många af Maja X:s
visor kommit till, då
hon stått och diskat
och att en riktigt
lång och enformig
sömnad ger hennes
fantasi vingar. Där
ser man en alldeles
ny betydelse af det
husliga arbetet.

Nu ha vi skalat
af det ena lagret
efter det andra hos
denna mångsidiga
författarinnas, som
ledt publiken på
villospar en smula

genom sin skiffande produktion, men ännu
ha vi inte kommit fram till den Fanny Al-
ving, som skrifvit "De tre stugorna".

— Det är just det jag vill skriva om, sä-
ger författarinnan, om fattigt folk. Jag kän-
ner dem så väl, vet hur de lever sitt lif,
hur de tänker och handlar, hur de står inför
en handgriplig verklighet, som de måste
komma tillrätta med. Hvad vet vi om lifvet,
vi med våra själskriser och våra så kallade
bekymmer, vi, som får äta oss mätta hvar
dag? Den storhet, som gömmer sig hos fat-
tigt folk, den skulle jag vilja bära fram inför
världen. Ingen har som de sett tillvarons
djupaste tragik. Lifvets oerhörda brutalitet
möter dem utan någon förklädnad, de måste
segra eller besegras, och det är denna strid,
som kan skapa hjältar.

På en gammal bondgård på Selaön har
Fanny Alving lefvat hvarje sommar i sin
barndom, en gammal gård, som gått i hen-
nes morföräldrars släkt i flere hundra år.
Det märkvärdiga med den gården var, att
ingenting var rubbadt där sedan generatio-
ner. Där stodo de gamla möblerna på sina
platser som de stått i fars och farfars tid,

de omgäfvos af en atmosfär, som förlätades
af historier om människorna som brukat
dem. Till gården kommo de små gummorna
i socknen, drucko kaffe och berättade om
sig och sitt för gårdens kloka husmor, och
när de gingo därifrån, togo de med sig ett
tröstens ord och en korf eller brödkaka i
förning. Goda makter hade sin hemvist om-
kring det gamla röda huset och mot de on-
da värjde man sig, gjorde kors i smöret,
underlät aldrig att hänga nycklarna på sin
krok på väggen, ty att lägga dem på bordet
drog trolltyg, och det fick man akta sig
för.

— Det är väl någon sådan gammal gård
på landet som de flesta svenskar bära i sitt
hjärta och som för dem är det ursprungliga
begreppet för fosterlandskärlek, säger fru
Alving med den innerliga värme, som dragit
genom hennes ord, då hon berättat om sin
barndomsgård på Selaön.

På den tiden stod allt stilla på den lilla
mälårön, så nära Stockholm och dock skild
från huvudstaden genom minst femtio års
efterblifvenhet. Det var bättre då än nu, an-
ser Fanny Alving. Nu har industrialismen
dragit in på ön, det har byggts tegelbruk,
nytt folk har flyttat
in, de gamla släk-
terna ha dött ut eller
skingrats, den stilla
friden är förbytt i
oro.

Hur går nu den-
na ohöjda konser-
valism ihop med
de samhällsomsför-
tande tendenser,
som författarinnan
jill De tre stugorna
påstår sig äga?
Det är väl så, att
Fanny Alving med
sin kärlek till fat-
tigt folk och sin
kännedom om de-
ras lif fått något af
den olidliga van-
trefnad med det
moderna samhället,
som plågar många
djupt kännande
människor, och att
hon anser, att det
vore bättre med ett
nytt från grunden.

ELISABETH KREY.

Lifsmiddelskommissionens kvinnliga sakkunniga.

Lifsmiddelskommissionen har kommit underfund med att den icke kan reda sig utan kvinnliga sakkunniga och i dagarna tillkallat några sådana, hvilka skola biträda både lifsmiddels- och folkhushållningskommissionen och företrädesvis drifva upplysningsverksamhet. Vår bild är tagen från ett af de kvinnliga folkhushållarnas sammanträden i Stockholm. De äro från vänster till höger: Fröken Sigrid Göransson, Sandviken, fru Märtha Silfverhielm, Katrinedal, Bålsta, fru Anna Carlsson, född Lindskog, fröken Ingeborg Walin (ordförande), fröken Hilda Carlberg, fröken Kerstin Hesselgren och fru Agnes Ingelman, de fem sistnämnda samtliga från Stockholm. E. Holmén foto.

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år.....	Kr. 7.50	Helt år.....	Kr. 9.50
Halft år.....	> 3.90	Halft år.....	> 5.—
Kvartal.....	> 2.—	Kvartal.....	> 2.50
Månad.....	> 0.80	Månad.....	> 0.90

Iduns byrå och expedition, Mästersamuelsgatan 45.

Redaktionen: Riks 16 46. Allm. 98 03. Expeditionen: Riks 16 46. Allm. 61 47.
Kl. 10—4. Kl. 9—5.
Red. Högman: Riks 86 60. Allm. 4 02. Annonskontoret: Riks 16 46. Allm. 61 47.
Kl. 11—1. Kl. 9—5.
Verkst. direktören kl. 11—1. Riks 86 59. Allm. 43 04.

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:		Utländska annonser:	
30 öre efter text.		35 öre efter text.	40 öre
35 öre å textside.		å textside.	20% förh.
20% förhöjning för särsk.		för särsk. begärd plats.	
begärd plats.			

Iduns Prisbelönta Noveller

De tre stugorna. ❁ Novell af Fanny Flving.

Belönad med första priset.

DET VAR ETT ALLELES UNDERBART fridfullt ställe, åtminstone tyckte den lilla stockholmsfrun det. Hon hade en lång stund suttit tillbakalutad i trädgårdsstolen och sett sig omkring. Herrgårdsbyggnaden hade hon till vänster om sig, och till höger sträckte sig en lång allé af gigantiska almar. Den slutade någonstans långt nere i dalen, men sedd från trädgårdsstolen föreföll den oändlig, ty längst därborta slukade trädskronorna hvarann i ett mörkgrönt virrvarr, som skymde halfva horisonten.

Inte ett ljud hördes på sandplanen mera än prasslandet af tidningen, när den vändes. Men det var inte ofta, ty herrn i huset, den lilla stockholmsfruns sväger, läste den med gammaldags grundlighet. Här gjordes verkligen allting grundligt. Det föreföll, som om tiden valt ut just den här aflägsna kroken af världen för att ställa sig absolut stilla och pusta ut.

Den lilla fruns blick dröjde vid det ena föremålet efter det andra. Allting var så söfvande stilla. Inte ett lif syntes i dalen, och det var, som om dalen själf nyss hade blifvit uppackad ur en leksakslåda. Allt var så träaktigt orörligt och så lysande färggrant. Åkerlapparna lågo i nätta små rutor, vackert målade i ljusgrönt och grått. Till vänster om allén låg en liten spikrak och tom landsväg, och till höger lågo tre små stugor på en grön fläck i solgasset. Hon tyckte, att hon skulle kunna lyfta dem i skorstenen, om hon velat.

"Hvem bor där i stugorna?" frågade hon.

"Folk under gården."

"Det måtte vara vackert att bo där nere på plätten."

"Åhja. Men det tror jag inte, att de ha någon uppfattning af."

"Hvarför det?"

"Jag tror aldrig, att sådana där människor tänker på sådant."

"Hvarför tror du inte det?"

"För att det är min erfarenhet. Jag har gått och sett på dem i så många herrans år. De förefalla mig absolut slöa."

Den lilla frun saft en stund och såg ned på stugorna.

"Jag undrar det ändå," sade hon långsamt. "Hvarför skulle de vara annorlunda skapade än vi?"

"Inte vet jag, men de äro det, det är ett som är säkert."

"Det där tycker jag låter snobbigt. Vore det inte du, som sade det, skulle jag bli arg."

Han vek ihop tidningen långsamt och noga, och medan han gjorde det, gäspade han.

"Det får du bli ändå, om du vill. Men sanningen är, att folket här på trakten äro ena dödnickar. Och så äro de nog öfverallt. Deras känslolif är fullt tillfredsställt med en sup och en pannkaka."

"Fy dig, du är riktigt cynisk."

"Nej, men du som alla bildade damer har så kallad fantasi. När du ser den där röda stugan där nere i mitten, så sätter du dig själf där inne och tittar ut genom fönstret och får en massa estefiska förnimmelser. Men just nu är det inte du, som sitter där. Det är en gumma, som säkert snyter sig i underkjolen, och hon har en son, som är den drulligaste individ, jag sett i mitt lif. Han står alltid och bligar och säger aldrig ett ord. Jag har många gånger undrat, hvad han bligar på."

Han drog litet på munnen som åt ett minne. Frun drog också litet på munnen.

"Han kanske ser någonting, som inte du ser."

"Inte de n," kom det tryggt.

"Nå, men hvad gör han? Jag menar, hvad han har för arbete?"

"Timmerman."

"Och hur arbetar han? Bra eller illa?"

"Inte illa. Ganska bra. Men att hyfla en bräda är ingen trollkonst."

"Och hvem bor i de andra stugorna?"

"I den till vänster bor en gubbe och en gumma. Rättaren påstår, att de slåss. Inte vet jag, men det är väl i så fall ingenting fantastiskt. Och längst till höger bor en gammal änka."

"Känner du dem?"

"Känner? Jag har talat med dem ibland. Pojken går här och fimrar, när det behöfs."

"Och mera vet du inte om dem?"

"Nej. Och längtar inte att veta."

"Snälla du, jag tycker, det är du, som är en dödnicke," sade den lilla frun en smula kategoriskt.

"Hvad behagas?" Han såg litet öfverraskad ut.

"Rena sanningen, snälla Ernst. Här sitter

du med fullt med små mystiska stugor rundt omkring dig och vet inte ett dugg om dem, som bo där. Och ändå är ingenting så intressant som folk i stugor."

"Intressant?"

"Ja, just intressant. Du inbillar dig väl inte, att sådana som du och jag äro intressanta?"

"Du är inte ledsam," sade han litet humoristiskt.

"Jo, jag är gräsligt ledsam. Hemskt ledsam. Och du är inte roligare."

"Man kan inte säga, att du smickrar." Han lät road.

"Nej. Men hur skulle vi kunna vara intressanta? Allt bildadt folk är ju så grymt lika."

"Tycker du?"

"Ofäckt. Har du aldrig märkt, så bildningen klipper klorna af folk? Man kan inte se, om de sitta på en apa eller en katt. De äro lika ovala och lika långa allihop."

"Du använder så förbaskadt hårdsmälta liknelser," sade han och drog på munnen.

"Vi bilda bort vår originalitet, menar jag. Vi läser samma böcker och tänker samma tankar och få samma vanor och samma etiska begrepp. Och det lilla af vårt eget, som vi inte lyckas få bort, det mistro vi, för att det sticker af mot den konventionella fullkomligheten, som är absolut slät-rakad."

Han såg på henne.

"Sicken filosofi."

"Ja."

"Menar du med det, att det vore bra, om kulturen vore bort, och alla lefde efter instinkt?"

"Har jag sagt det? Nej, men jag säger, att okultiveradt folk äro intressantare att träffa. De ha inte gått och hyflat om sig själfva till oigenkännlighet."

"Nej, för de tänka väl aldrig öfver sig själfva."

"Ja, de äro som Gud har skapat dem. Och det är väldigt roligt att se, hvad Gud egentligen har skapat."

"Du måtte vara, hvad man kallar spirituellt?"

"Kanhända," sade hon litet näbbigt. "Men det går kanhända bort med tiden."

"Det ska vi hoppas. Och för att det ska gå bort litet fortare, tycker jag, du skulle gå ner och titta på stugorna." Han nickade mot dalen. "Kan du klämma fram någonting ori-

IDUNS KOKBOK är den bästa kokbok för det svenska hemmet. - - -
5:te upplagan nu utkommen.
Pris Kr. 5: 50 inb. - - -

AF
ELISABETH ÖSTMAN.

Mattor, Gardiner, Möbelyger, Dräkttyger.
Konstnärligt verkningfulla mönster och färgsättningar. Prover sändas till påseende. Angiv noga vad som önskas.
Kenstfliten, G:la Högskolan, Göteborg.

genellt ur dem där nere, då skall du plocka det på en butelj med detsamma och korka bra. Sedan kan du ta fram den och begrunda, när det blir långa kvällar."

"Skall jag göra. Och när du blir riktigt utledsen på possessionaten Ernst Löfmark, skall du få titta ner i buteljen."

"Och se ett äkta par, som slåss, en käring, som har en drullig pojke med ögon som tefat och sedan en käring på köpet." Han skratade litet retsamt. "Men i afvaktan på det sofver jag middag. Adjö med dig på en stund." Han nickade och gick långsamt öfver den kraftade sandplanen in.

Den lilla frun satt kvar en stund i trädgårdsstolen. Öfver dalen låg den solmätta luften het och orörlig. Det var, som om den lyngt med osynliga vikter. Det förekom henne plötsligt, som om de tre små stugorna legat bakom en ridå, som man kunde se tvärs igenom, men som det var omöjligt att få upp.

II.

Den gröna plätten, som uppifrån herrgården inte såg större ut, än att den kunde rymmas i en handflata, var på nära håll ingen liten plätt. Den var tre beteshagar. Den var heller inte så lysande färgstark, när man gick på den. Det var en ganska ödlig terräng med snagghårigt fårbeta och med en oerhörd massa sten. Den lilla frun kunde inte värja sig för en känsla af besvikenhet. Det låg verkligen inte den ringaste hemtrefnad öfver platsen. Den såg aflägsen, fattig och nästan hemsk ut. Det var, som om några lätdebarn i urtiden hade suttit och roat sig med att leka med sten här. Nu låg lekplatsen öfvergifven, fiden hade öfverdragit den med en patina af förvittring, och människorna hade förgäfvets försökt finna sig tillrätta här. Det gick ett par stigar öfver det snagggräsa gräset, men de hade inte orkat med att fullfölja sin vilja. De trefvade sig fram med osäkra svängar och krokas, gjorde ängsliga lofvar kring upptorkade sumpställen och hade ibland låtit gräset växa öfver sig långa bitar. Och fläckvis stod en marig smäskog, liten och låg, och tittade försagd efter dem.

De tre stugorna lågo ofvanför en liten backe. Det var i alla fall till dem, som stiggarna ledde, ty de stannade bägge två vid en grind i en gårdsgård vid backfoten. Grinden var mossig, och den hängde fast på ena sidan vid grindstolpen med en läderögla. Den lilla frun hakade af öglan, och den gamla grinden lade sig på sned. Den gjorde det ögonblickligt som af gammal vana. Den åstadkom också ett underligt, nästan djuriskt klagande läte. Men det kom sig väl af, att den bara hade ett gångjärn.

Hon lät den stå öppen, ty hon skulle ju snart gå tillbaka, och det var något i lätet, som hon inte ville höra om igen.

Den första stugan låg strax bredvid grinden. Hon gick inte ända fram, utan stannade under ett gammalt krokigt päronträd vid ett hagtorssnår. Det ljud röster bakom snåret. Den ena var gäll och lät egendomligt cynisk. Det var en gammal kvinnas röst.

"Du får vänta," sade den kort och hårdt.

"Men när jag ä' så förstig?"

"Du får vänta, och så var det inte mera med det."

"Markatta," sade den andra rösten. Det var en sprucken mansröst. Ordet kom fram, som om talaren gnisslat fram det mellan tänderna.

"Markatta, sa du? Det ska du inte ha sagt för inte."

Intet genmäle kom.

"Markatta för dig? Ett gammalt kräk, som inte kan stå på bena. Du ska inte få en droppe."

"Men när det är, så jag kan försmäkta?" Det var åter mansrösten, som talade, men med ett annat uttryck. Det lät som ett barns litet ilska pockande.

"Om det vore så väl, så man blef af med dig snart. —"

Kvinnan var tydligen sysselsatt med att hugga ved, ty hon talade stötvis, och mellan satserna ljudet af en yxa.

Det kom en besynnerlig känsla öfver den lilla frun under päronträdet. Hon var inte rädd, men hon skulle velat vända om. Hon visste ingenting om människorna bakom snåret, men det var, som om de bägge rösterna varit lefvande väsen. De trängde fram, distinkta och skarpa, och tonfallen hatade hyarandra. Det var, som om två ormar hväst mot hvarandra bakom snåret.

Hon tog några steg framåt på stigen, och medan hon gjorde det, hade hon en känsla af, att hon gick in i en överklighet. Det var kanske dumt och öfverspänt. Men luften låg så tung öfver gångstigen, det gamla päronträdet var så gammalt och krokigt, och alla spår af människor hade öfver sig en sådan anstrykning af förflutet. Bakom snåret såg hon en gammal grå brädvägg, där det hängde ett vagnshjul på en spik. Hjulet var rödt af rost, och väggen var gul af lafvar. En tofvig ruska af vildtörne stod frodig och mörkgrön på en liten halfrasad stenmur. Och öfverallt luktade det så egendomligt multnadt.

När hon gått några steg till, såg hon en skymt af gårdsplanen.

Det var en liten förvildad plan med en rund blomstersäng i midten. Kring rabatten låg en rad stenar. Det hela såg ofantligt grått och fattigt ut.

En liten bit från päronträdet vid snåret satt en gubbe i en rullstol, och några steg ifrån honom stod en gammal kvinna och plockade upp ved i sitt förkläde. Hon tittade upp. Det var ett rundt, rödligt ansikte med ett par svarta ögon. De mötte för en sekund fruns, men så bockade hon sig ned om igen.

Vägen till de två andra stugorna gick tätt intill förstugkvisten. Stugan var liten och grå af ålder. I fönstret satt en gulspräcklig katt bredvid en geranium. Han såg ut som gjord af porlin.

Den lilla frun gick snabbt förbi förstugkvisten. Hon kunde inte begripa, hvarför hon med ens blef så rädd. Hon hade ju inte den ringaste orsak. Om det kom sig af, att hennes skoklackar hördes så oväntadt tydligt mot stenhällarna, hon gick på? Hon tyckte, att bösskott inte kunnat smälla värre. Men det i sin ordning berodde väl på att det hade blifvit så dödsväst på sandplanen. Det var en tystnad, som berörde henne hemskt. Och hon kände fyra ögon i nacken.

III.

Frun satt på en lång pinnsoffa af furu. Den var omotiveradt, men skickligt målad i ek. På väggen framför henne stod en säng. Den var omotiveradt, men skickligt målad i valnöt. Öfvanför sängen hängde en almanacka i en skulpterad ram, som bara var besad. Det var ingen vanligt skulpterad ram, det var ett litet konstverk. Hon såg förvånad på den.

"Hvem har gjort den där ramen, då?" frågade hon.

"Det har Anton," sade gumman vid spisen.

"Jaså," sade frun. Det var femte gången hon fått upplysningen om, att det var Anton.

"Han måtte vara en riktig tusenkonstnär," sade hon, och hon menade det.

"Ähja, han är så där behändig med litet af hvarje," sade gumman.

Frun satt och såg på henne, medan hon klarade af kaffet. Det var en lång kvinna med vackra drag, men hon såg äldre ut, än hon var, därför att hon var så tandlös. Hon rörde sig litet kanligt, och hon var en liten smula för stor för spisen, ty det var en gammal spis med tegelhäll och nedbyggd kupa. Det var en förskräckligt låg och obekvämm gammal spis. Ja, det var det.

"Men att Anton, som är så händig, inte har byggt om spisen?"

Gumman log litet med sin tandlösa mun. Hon hade ett par vackra bruna ögon, och de mötte fruns.

"Ja, han är litet obekvämm, men si, vi tycker, att han är så vacker," sade hon.

"Ja, den är vacker," medgaf frun.

"Jag skall säga frun, att vi äro litet för det gamla både Anton och jag. En del är inte det, och det nya är förstas finare. Men ändå —"

"Det gläder mig att höra. Jag tycker också om det, som är gammalt."

De bruna ögonen lyste till litet.

"Jag vet inte, hur jag skall säga, men när jag står vid den här gamla spisen och lagar mat, då är det, som om jag kom att tänka på alla andra, som också ha stått här. Och det tycker jag är roligt, vet frun. Jag kan ju inte veta, om frun förstår riktigt, hvad jag menar?"

"Jo, jag tror, att jag gör det."

"Om vi gjorde om spisen, tror jag aldrig att det blef detsamma —"

"Nej, det gjorde det nog inte."

"Och så är det med hela stugan. Det är så litet och smått, och man kan nog tycka, det är obekvämt, men ibland har jag för mig, att allting gammalt — som är borta — riktigt sitter rundt omkring i vråarna och tittar på mig. Och det tycker jag om. Jag tror aldrig, jag skulle nännas göra om stugan. Och så tänker jag, att det skulle kunna bli så konstigt för tomtten — men nu skrattar väl frun åt mig?"

"Nej," sade frun mjukt. "Hvarför skulle jag det?"

De bruna ögonen sågo på henne. Frun tänkte, att det var de trognaste bruna ögon, hon sett i sitt lif. Det var en hästs sätt att titta. De föreföllo att se så långt bortifrån.

"Jag tycker riktigt om frun. Så här kan jag inte minnas, att jag har stått och pratat med någon annan människa förr. Men här finns just ingen att prata om sådant med."

"Nå, än Anton, då?"

"Ja, han ja. Men vi tycker alltid så lika, ser frun, så det är knappt någon idé att tala. Vi känner i luften, hvad den andra tänker, och på det viset blir det tyst."

"Tror Anton på tomtten?" frågade frun efter en liten paus.

"Tror? Nej, inte tror man väl direkt. Men ser frun, när man är född så här långt ute på landet, så blir det så mycket, som är eget. Jag tror aldrig, att Anton skulle kunna gå och lägga sig nöjd, om han trodde, att han hade varit elak mot tomtten — ifall det nu var så, att det fanns en tomtte."

"Hvad skulle han då ha gjort?"

Sänd Edra

Klädningsar, Blusar, Kappor till Kemisk Tvättning eller Färgning, Gardiner, Möbertyger, Kud-dar m. m. rengöras snabbt och omsorgsfullt hos A.-B. C. O. Borgs söners Fabriker & LUND.

Kungl. Hofjuvelerare

K. ANDERSON

Bordsilfver

Praktikatalog gratis och franco. Stockholm och Göteborg.

Gumman svarade inte med detsamma. Hon såg rakt ut genom det låga fönstret och stod, som om hon försjunkit i tankar.

"Ja, någonting, som inte var bra. Om han hade varit elak mot mig — eller mot någonting på gården — ifall han inte hade gjort allting efter bästa förmåga."

"Tror ni, att tomten bryr sig om det?"

"Jag vet inte." Hon tog ögonen från fönstret och började ordna med kaffekopparna på bordet. "Men frun vet väl, att meningen med tomten är, att allting på gården skall vara bra och förkofras. Det är ju det, han skall se efter. Och det är bara på ordentliga ställen, som tomten trifs. En människa, som inte är flitig eller snäll, kan aldrig få en tomte att trifvas. Aldrig i tiden."

Frun såg tyst på henne. Hon lät så öfverlygad.

"Om ni skulle vara riktigt uppriktig, så tror ni på tomten?" frågade hon om ett ögonblick. "Att han verkligen finns?"

Den andra mötte hennes blick.

"Att han finns? Det vet jag ju inte. Men när man går ensam i en gammal stuga så här, så. — Och för resten skall jag säga frun, att i stugan här bredvid har det aldrig varit någon riktig trefnad." Hon gjorde en rörelse med hufvudet åt fönstret till. "Där frun gick förbi."

"Jaså?" sade frun. Hon såg en sekund sandplanen med rullstolen framför sig.

"Det är, som om det aldrig kunde bli någon lycka där. Han var så förfärligt stygg mot henne i många herrans år, innan han kom i rullstolen. Frun såg kanhända en gumbe i en rullstol?"

"Ja."

"Han slog henne jämt, och barnen slog han ibland så de var halvdöda. Ingen af dem går någonsin hem, och jag vet, att ingen tänker gå hem på hans begrafning. Det ha de sagt många gånger. Och han har inte långt igen, det har doktorn sagt. Och hon har sagt åt honom, att doktorn har sagt det."

"Hvarför har hon det?"

"För att han är så rädd för att dö. Vet frun, jag tycker, det är hemskt."

"Ja," sade frun sakta.

De bruna ögonen sågo på henne eftersinnande, som om de grubblat öfver någonting.

"Frun skall inte tro, att jag vill stå och förtala dem, men jag tänker på dem ibland. Inte är det väl naturligt, att en karl slår sin hustru och sina barn, bara för att han är starkare än de?"

"Nej, men han har kanske ett svårt lynne."

"Ja, men hon har aldrig haft det. Inte förrän nu, när han sitter lam i stolen. Och mot alla andra är hon snäll."

"Är hon stygg mot honom, då?"

"Förfärligt. Men säg mig, frun, som förstår sig på saker, är det naturligt, då, att en människa, som alltid har varit snäll, blir elak mot en lam stackare i en rullstol?"

"Jag vet inte. Men det finns människor, som ha ett behof att hämnas."

"Ja, men mot en lam stackare, som snart skall dö? Tror frun, jag är litet tokig, om jag säger en sak?"

De bruna ögonen sågo spörjande på henne.

"Hvad för en sak?"

"Att ingen af dem rår för det. Ibland tror jag, att det är makter omkring oss, som ingen kan stå emot. Och dem skall man inte väcka upp, för då leker de med en som de vill. Man rår sig inte själf längre."

"Menar ni tomten —?" Fruns fråga kom litet dröjande.

"Nej, inte direkt han, men det ena med det andra. Men man skall bestämdt aldrig förneka, att någonting kan finnas. Jag tror,

det är bäst att alltid göra, så godt man kan, för det är, som om det var det enda skyddet, man hade. En människa vet bra litet om sig själf och det, som är omkring henne."

"Ja," sade frun.

"Och det är väl dumt att skratta åt det, som man inte vet någonting om?"

"Ja, det förstås."

Frun satt tyst en liten stund.

"Ni bor allt litet ensamt här borta i hagarne," sade hon till sist.

"Ja, folk tycker det, som kommer hit. Själfva tycker vi inte det. Vi tycker, att här nästan finns mera, än vi kan hålla reda på."

"Af hvad då?" sade frun litet förvånad.

Den andra såg litet smått generad ut.

"Ja, det låter kanhända tokigt för en fin fru som frun, och det är kanhända pjoltigt att säga det. Men vi äro likadana både Anton och jag. Vi tycker, att allting, som finns här omkring oss, är ett sådant sällskap. När Anton var liten, hade vi namn på alla trån här omkring, och vet frun, att dem begagnar vi än — Och ibland kommer det nya, och då döper vi dem till någonting. Och vet frun, att så gammal som jag är, så tycker jag, att det är riktigt roligt. Men nu tror väl frun, att jag är bra vriden?"

"Nej," sade frun. "Det tror jag inte alls."

De bruna ögonen sågo ett par sekunder på henne. Det lyste ett stilla ljus långt inne i dem.

"Jag förstår inte, men jag har aldrig längtat efter folk. Jag tycker, man har så nog med allting annat, som finns ikring en. Och bara man ser efter, så är det så mycket, som händer och sker så här i all tysthet. Det finns ju så rysligt mycket djur, och de ha så mycket för sig. Och den ena stunden blåser det, och den andra stunden kommer det regn, och det kan regna och blåsa på så ofantligt många sätt. Jag skall säga frun, att det är, som om allting hade sitt eget sätt att lefva, om det också ser aldrig så dödt ut. Tycker frun om att gå i skogen?"

"Ja."

"För jag går hellre dit in i skogen än jag går i kyrkan. Tycker frun, att jag talar ogudaktigt?"

"Nej, jag tycker, att ni talar vackert."

"För jag undrar ibland, om det kan vara rätt att gå och tänka så här."

"Hvad skulle det vara för orätt i det?"

"Jag vet inte, men ibland känns det så. Och jag vill inte vara ogudaktig. För någon hedning är jag inte."

"Nej, det är ni inte," sade frun.

"Men vill frun nu vara så snäll och hålla till godo?" Hon gjorde en rörelse mot bordet med kaffet.

"Tack, det skall bli godt."

Kaffet var inte godt, jämfördt med det kaffe, som antagligen just nu serverades på planen uppe vid herrgården, men frun drack två koppar.

"Det hade varit roligt, om jag hade fått se Anton," sade hon.

"Ja, det hade det, men han är uppe hos rättarnas och sätter upp en ladugård. Han är timmerman, ser frun."

Frun satt och såg sig omkring, och hennes ögon fäste sig ofrivilligt vid ramen kring almanackan.

"Men är det inte ett tråkigt göra för en pojke, som kan göra sådana där ramar?"

"Tråkigt? Han har två och femtio om dagen, och vi lefver godt på hälften. Och han begagnar aldrig starkt, ser frun. Han sitter och roar sig med sådant där smått i stället. Och det tycker jag är bra."

"Ja, visst är det bra. Men har han aldrig funderat på att bara göra sådant där?"

Gumman drog litet på sin tandlösa mun.

"Sådant där? Inte betalar väl folk någonting för sådant?"

"Tror ni inte?"

De bruna ögonen sågo en smula humoristiska ut.

"Då blef vi väl rika på ett år. En sådant där skär Anton ut på en kväll. Det är bara att ta in en kvist från haglornsbussen och lägga här på bordet och sitta och titta på den —"

"Och de tror ni inte är någonting?"

"Nej. Inte för Anton. Han kan skära ut nästan hvilka gubbar som helst. Bara han har sett på det en stund, så. Men jag tycker, det är roligt och smånätt att ha. Om frun vill ha den här ramen som ett litet minne, så ska jag ta ner den —"

Den lilla frun rodnade långsamt.

"Tack, men det är väl för mycket att ta emot."

"Då kan jag tala om för Anton, att han har gjort någonting, som en fin fru från herrgården själf ville bära på." Hon steg upp på sängkanten och tog ned almanackan.

Frun stod och såg på ramen, som hon höll i handen. Hon såg på den länge.

"Det skall jag nog tala om för Anton själf," sade hon.

IV.

Det var ingen hemlighet för den lilla frun, att hon var en smula romantiskt anlagd, men när hon fick syn på den tredje stugan, stannade hon och vidgade ögonen. Var det verkligen så, eller var det hennes inbillning, som såg det så? Det var, som om alla världens sagoböcker plötsligt öppnat sig på vid gavel.

Och ändå såg hon af hela stugan bara ett fönster.

Fönstret stod och såg på henne mellan två urgamla körsbärsträd. Det var intet litet fönster, men det hade små fyrkantiga rutor. Hon hade sett sådana fönster förr, men aldrig maken. Det var, som om det haft en blick. Det såg ned på henne på en gång klokt och försiktigt. Och på sned öfver det gick den grå stammen af ett äppelträd.

Öfvanför körsbärsträden såg hon toppen af en skorsten.

Det låg ett litet potatisland mellan henne och bergknallen, där körsbärsdungen stod och skylde stugan. Potatisen växte hög och yfvig, och hon fick leta, innan hon fann sligen. Det var, som om gångstigen hade stått i maskopi med körsbärsdungen. Han smög sig fram under potatisblastern ytterst på dikeskanten, och när han nådde fram till foten af bergknallen, kröp han in under gräset. För den, som inte visste, att det fanns en slig, tog det tid att hitta upp.

Det var en gammal grå korsvirkesstuga i en lund af urgamla fruktträd. Stugan såg ut, som om hon låg och sof. Någon gång för mycket länge sedan hade hon somnat, och i sömnen hade hon inte märkt, hvad som hänt henne. Hon hade inte känt, att färgen hade ramlat af henne, och att mossan hade kommit krypande. Träden hade vuxit upp och slagit armarna omkring henne, när nordanstormen kommit som värst. Libstickanden hade blifvit höga och krafade efter fönsterposterna, och brandstegen hade tröttnat på att stå i gif akt. Han hade gått och lagt sig i mossan. Nu låg han och sof, han också, på sned tvärs öfver en grön fläck, som kanhända en gång i tiden hade varit en gårdsplan. Den lilla frun fick klifva öfver honom för att komma fram till förstugkvisten.

Det var en grå förstugkvist med en låg, grå dörr, och i dörren satt en nyckel. Den var stor som en gammal kyrknyckel. Hon knackade ett par tag, men ingen öppnade.

När hon knackat om igen, vred hon omkring den gamla nyckeln och steg in.

Hon stod säkert en hel minut och bara tittade utan att säga något. Men så mötte hennes blick ett par små mörka ögon.

"God dag," sade hon och nickade.

"Hå kors," sade en röst, som uttryckte den mest genuina förvåning, och en gammal gumma reste sig från en stol vid fönstret.

Den lilla frun hade aldrig i sitt lif sett en sådan gammal gumma som den, som steg upp ur stolen. Hon hade heller aldrig sett ett sådant rum, men framför allt inte en sådan gumma. Det var, som om en urgammal gris hade klädt på sig ett rödrutigt hufvudkläde, en gammal koffta och en grå ullkjol. Hon tittade fullkomligt mot sin vilja nedåt koffärmarna. Nej, det var inte ett par klöfvar, som stucko fram, det var ett par människohänder. Ett par små händer, men rynkiga och gråa, ett par människohänder, som arbetat och stretat, tills de förlorat sin form.

Gumman hade inte mycket till haka. Hon hade en näsa, som såg ut som ett litet tryne, och en hy, som kunde prydt en gammal läderkanon. Den var brungul och skroflig, och kring ögonen hade den roat sig med att blåsa upp en massa små påsar. Men mitt i alltihop sulto ett par människoögon. Det var ett par mörka små människoögon, det var intet tvifvel om det.

"Nej, men att det kommer storfrämmande?"

Den lilla frun log vackert.

"Jag tyckte, det var roligt att stiga in, när jag gick förbi."

Hon tog en af de små händerna, som hölls halft utsträckt. Det var en mycket kall liten hand.

"Och det var bra snällt af'na."

Rummet var ganska skumt. Det hade två fönster, men framför det ena satt en tygjalusi, och framför det andra stod äppelträdet. Den lilla frun kände sig själf nästan som en uppenbarelse, där hon stod i sin hvita klänning. Det var, som om den spridt ett sken omkring sig. Gumman kände kanske detsamma.

"Det var väl riktigt ståtligt för en så'n som mig att få sånt främmande," sade hon. Tonfallet hade blivit litet skyggt.

"Jaså, det är inte ofta, mor har främmande?"

"Nej, men var så god och sätt sig. För hon är väl inte rädd för att sätta sig?"

"Hvarför skulle jag vara det?"

Frun slog sig ned på en svartmuskig stol, som stod en bit från spisen. Gumman stod kvar midt på golvet.

"För här är väl ingenting att sitta på, som är som hon är van vid."

Frun såg sig omkring litet.

"Jag tycker, här är trefligt," sade hon.

"Fast hon tycker väl, att det är rakt för fasligt gammaldags —?"

"Det är väl inget fel? Tycker inte mor själf, att det är trefligt med det gamla?"

De små ögonen mötte hennes en sekund.

"Jo jag, jo? Men si, jag är ju så gammal själf."

"Hur gammal är mor, då?"

"Jo, jag är så gammal, så jag borde väl rätteligen vara död. Jag är åttiåtta år, skall jag säga henne."

Frun såg på henne.

"Det skulle jag aldrig ha gissat."

Det var som om det hade gått en liten skiffning öfver den gamla grisfysionmien.

"Jaså, inte det? Och kors, att hon säger det så precis likt Anton." Hon nickade mot fönstret. "Det är en pojke, som är granne till mig, han och mor hans. En snäll pojke."

"Jaså, han är snäll, Anton?"

"Ja då, han är snäll, han, vet hon. Han och mor hans, det är ett snällt folk, det. Han hugger ve'n åt mig, och innan han hugger, så drar han hem'en ur skogen. För jag orkar inte så, som jag har orkat."

"Nej, det är väl ingenting att undra på."

Gumman hade gått tillbaka till sin stol. Den stod framför ett besynnerligt gammalt bord. Frun hade aldrig sett ett sådant bord. Det var, som om någon en gång i världen hade lagt en plank på en hyvelbänk och låtit det hela bli ett bord. Plankan hade aldrig varit målad. Den doldes litet af en uppslagen tidning, och bredvid den låg ett par glasögon och en bit af en mörk, hård rågkaka.

"Nej, inte att undra på, nej, det är det inte. Men ibland kan det nog kännas ändå, ser hon. När en har varit van att kunna arbeta och så inte kan. Och att gå så här och hjälpa en gammal gumma för ingenting, det är väl ingenting för en karl?"

"Men har mor inga barn, som kunde hjälpa mor?"

Den gamla svarade inte med detsamma. Det var, som om hon ett ögonblick stirrat rakt ut i luften. Plötsligt kom hon tillbaka.

"Nej, ser hon, att jag har inte det. Men det hade nog varit roligt att haft."

Frun såg ned på hennes händer. På den vänstra satt en smal mässingsring.

"Men mor har varit gift?"

"Ja, det har jag. I fyra år. Men så dog han. Det är sextioett år sedan dess, nu till miksmässan."

"Och har mor bott här ensam hela tiden?"

Det låg en anstrykning af förvåning i den lilla fruns röst. Hon kunde verkligen inte dölja den.

"Ja, det har jag. Ser hon, jag är född i den här stugan. Men ser hon också, att det är liksom en litet konstig stuga?"

Frun såg sig omkring. Det var en konstig stuga, det var inte fråga om det. Hon hade aldrig suttit i ett rum, där väggarna utgjordes af svartnade bjälkar med massa emellan. Hon hade aldrig suttit bredvid en spis af stenblock och jord, men det var förstas inte det, gumman menade?

"Hon ser visst inte, hur högt det är i taket?"

Frun tittade upp. Det var ett svartnadt tak med långbjälkar, men längs bjälkarna hade någon klistrat upp en uddig bård, klippt af tidningspapper.

"Det var ett vackert tak," sade hon.

Gumman nickade.

"Ja, det är det, och det är den enda finhet, jag har. Men det är fint. Och vet hon, hvarför det är så högt?"

"Nej."

"Jo, si det är, för att det här huset är byggdt för soldater. Min far, han var soldat. Och på den tiden hade soldaterna en buske på mössan, så att det dög inte att bygga lågt i taket. Inte åt dom, inte." I den gamla spräckta rösten låg en liten ansrykning af värdighet.

"Nej, för då hade de inte kunnat gå raka?"

Gumman nickade. Det var verkligen, som om en mycket gammal gris hade bekräftat någonting genom att nicka.

"Nej, just precis det. Men far min, han gick rak som ett ljus här i stugan, och han var ändå ingen liten karl. Och när jag var barn, så tyckte jag, det var så roligt att titta på busken på mössan. Jag tyckte, att han satt så högt opp. Men nu är det bara taket, som är kvar —"

"Ja, det var längesedan nu, det."

"Ja, det är det. Jag ska säga henne, att

ibland tycker jag allt, att det är bra länge sedan. De bodde två soldatfolk här i stugan på den tiden, för det är en kammare tvärs öfver farstun också." Hon nickade mot dörren. "Men nu är det bara jag."

"Och de andra?"

"Har gått bort."

Det var tyst några ögonblick.

"Jag skall säga henne, att den, som är åttiåtta år, den har sett bra många gå bort."

"Ja —"

"Och en kan just undra ibland, hvarför en själf skall gå kvar."

Frun svarade ingenting, och anledningen var, att hon inte kunde tala. Hon kände en sådan underlig åtrå att få gråta.

Rummet var också så litet och skumt. Golfvet var så gammalt och svart. Spisen var så låg och grå. Det låg några vedpinnar på hällen. Det var afhuggna tallgrenar, som voro murkna inuti. Och rågkaksbiten bredvid tidningen på bordet såg ut, som om den haft något att berätta.

"Här är väl bra mörkt om vintern?" sade hon till sist.

"Ja, nog är det det. Men Anton är ju så snäll, så han hugger."

"Ja, men ändå?"

"Och så kan en ju gå och lägga sig —"

"Och så finns det fofogen."

Frun sade det litet glädligt. Hon erfor ett oemotståndligt behof att försöka tala glädligt.

Grisögonen tittade ett litet tag på henne.

"Ja, det gör det förstås. I bo'n —"

"Och Anton kanske hjälper mor hem med litet saker ibland?"

Det kom intet svar med detsamma.

"Jo då, det gör han. När det är nånting, så —"

Det var något i rösten, som berättade mera för den lilla frun, än en tjock bok skulle ha gjort.

"För mor har väl något litet understöd på gamla dar?" sade hon, om igen glädligt.

"Jo då, jag har fattigdel. Det har jag haft ända sedan jag vardt orklös. Det är nu nio år sedan."

"Och hur mycket är det här i socknen?"

"Det är fyra kilo fläsk. Och tio råg och fem hvete. Och så är det sex kronor."

"För hur lång tid?"

"För året förstås." Den gamla rösten lät en liten hårsman förundrad.

Frun satt tyst en liten, liten stund.

"Men det räcker väl inte hela året?"

De små mörka ögonen sågo på henne.

"Nej, inte räcker det hela året. Det gör det förstås inte."

"Och när det är slut, hur reder mor sig då?"

"Ja, då — ja, då är det väl lite klen't me't, Men det är skam att klaga. Vår Herre är så nådig, så jag har alltid haft hälsan. Och det är väl en lycka?"

"Ja, det är en lycka. Men man reder sig inte bara med det?"

"Nej, det gör en inte. Men det är värre, om en är sjuk."

"Ja, det är värre. Men säg mig, när fattigdelen inte räcker längre, hur gör mor då för att reda sig?"

"Jo, jag nättar ju med gudslånet så länge som jag kan —"

"Ja, men sedan?"

"Jag får alltid en bakbulle, när de bakar hemma hos grannas. Det får jag för jännan. Och så lånar di mig tidningen."

Frun satt och letade efter ord.

"Mor har ett riktigt litet nätt bohag," sade hon till sist. Det var för tredje gången med den glädliga rösten. Hon hade plötsligt begripit något, som hon undrat öfver. Det stod

en gammal trebent järngryta afsides i spisen, men hon kunde inte se spår af, att det brukade lagas mat. Allt såg så underbart tomt ut. Genom öppningen till den gamla bakugnen syntes tydligt, att den inte hade varit använd på länge. Från spisen gick hennes blick till sängen. Det var en gammal väggfast säng med ett randigt bomullsskyne framför. Skycket skylde nästan hela sängen och fortsatte ända fram till spisen. Och så godt var kanske det.

Gumman satt och tittade på henne med sina små mörka ögon.

"Och det där säger hon så snällt," sade hon plötsligt.

"Hvad menar mor?"

"Jag menar att herrskap ä' allt bra snälla."

Frun satt och såg på spisen en liten stund.

"Men om mor skulle bli sjuk?"

Gumman satt ett par ögonblick utan att svara. Det var som om hon inte riktigt förstod.

"Om mor skulle bli dålig en natt?"

"Jaså, ja? Jo, jag skall säga henne, att vi har liksom gjort opp det, grannas och jag. Di tittar ju in —"

"Hvar dag?"

"Nej, inte hvar dag. Det skulle väl bli på tok för mycket. Men vi har ju röken."

Frun såg förvånad på henne.

"I skorsten," sade gumman, som om hon läst frågan i blicken. "Om di ser på morgon, att det röker, så vet di, att jag lefver. Det har vi gjort opp."

Den lilla frun satt och blinkade ett par gånger.

"Och om det inte skulle röka?" frågade hon med litet osäker röst.

"Om det inte skulle? Ja, då, ja —" De små mörka grisögonen stirrade ett par sekunder på den gamla gråstensspisen. Det var som om de sett någonting särskildt där.

"Ja, då, ja —" sade hon om igen. "Men jag ska säga henne, att jag är inte rädd för å dö."

V.

Possessionaten satt vid bordet på planen och gjorde ren sin bössa, när den lilla frun kom fram ur almällén.

"Nå," sade han och drog en smula på munnen. "Men det var sjutton, hvad du ser högtidlig ut."

"Det är för att jag är högtidlig," sade hon och safte sig på fräggårdsstolen. "Jag har sällan varit så högtidlig i hela mitt lif."

"Det var oerhördt. Nå, och hvad har du fått i buteljen?"

"Jag har fått — men jag vet inte om det får rum i en butelj. För det första har jag sett en vendetta, och den var inte mindre hemsk för att den inte var blodig."

"Det var kolossalt."

"Och så har jag träffat en skaldinna, som inte visste, att hon var en skaldinna."

"Det är absolut omöjligt."

"Och för det tredje har jag kommit underfund med, hvad det är din drulle ser, när han står och bligar." Han tittade upp från bössan.

"Och hvad är det då? Det skulle verkligen roa mig att veta."

"Det skall du få. Du skall till och med få se det, för jag har en profbit med mig. Men det fjärde vet jag inte, om jag kan visa dig."

"Hvarför det?"

"För jag kan inte beskriva det. Jag är rädd, att det skulle låta svulstigt."

"Du kan ju alltid försöka." Han plirade ned i bösspipan med ena mungipan uppdragen. "Jag lofvar att vara öfverseende."

"I så fall kan jag tala om för dig, att jag har sett den vackraste bild af mänsklig värdighet, som jag någonsin har haft tillfälle att se."

Han tittade upp från bösspipan och såg på henne. Hennes uttryck frapperade honom litet.

"Där nere i kåkarna?" Han gjorde en rörelse med hufvudet.

"Ja," sade hon. "Just där."

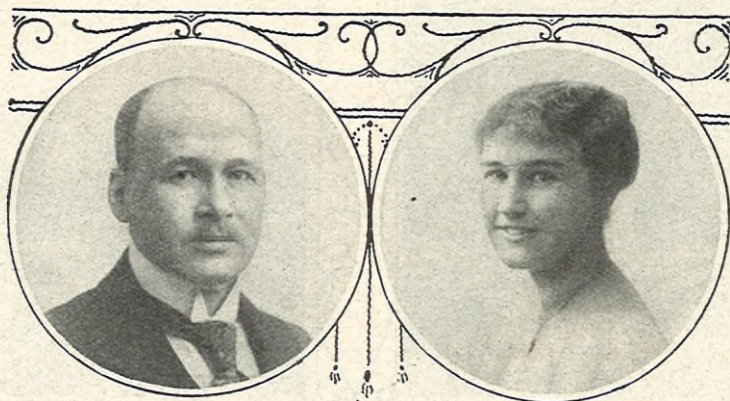
Elin Almblad.

EN KVINNIG HÖFDING ÖFVER KVINNOR — så karaktäriserades Elin Almblad i det gripande griffetal, som hölls öfver hennes stoft då hon vigdes till den sista hvilan i Göteborgs domkyrka, följd af tusentals människor, för hvilka hennes namn betydde något.

I trettioåttio år hade Elin Almblad som kontorist tillhört firman Hugo Brusewitz i Göteborg och hennes arbetsinsats där var ej ringa. Men högre än arbetsprestationen räknade både principal och kamrater hennes personliga, dagliga inflytande, den strålande arbetsglädje, som utgick från henne och den godhet, som var grundtonen i hennes väsen.

Elin Almblad räckte till för många människor och för stora arbetsbördor. Sedan 1905 har hon varit den ledande själen i Kvinnliga Kontoristförbundet i Göteborg och det är tack vare hennes energiska, målmedvetna arbete, som denna sammanslutning blifvit hvad den nu är. Hon förstod att intressera inflytelserika personer och fick genom deras medverkan till stånd ett verkligt hem för Göteborgs kvinnliga kontorister. För sin kärs höjande i kunskaper och allmänbildning var hon outtröttligt verksam och som kamrat och vän rådgiv, hjälpsam och varmhjärtad. För många andra grenar af social verksamhet räckte hennes intresse och hennes krafter till. Elin Almblad gick bort midt i arbetet vid 52 års ålder och mänskligt att döma borde hon ännu haft många verksamhetsår kvar. Men det var en skön död efter ett lif af hängifven pliktuppfyllelse, af välsignadt och värderadt arbete.

Ett societetsbröllop.

Byråchefen i Järnvägsstyrelsen Aldo Almquist och fru Thelma Almquist, född Olsson.

Från det gamla Dalsland.

En skildring för Idun af HELENA NYBLÖM.

(Forts. o. slut.)

OCH NÄR MAN NU LANGE EFTER BE-traktar saken, måste man antaga att han blef henne till ett långt säkrare stöd än hennes ungdoms älskade skulle ha blifvit, och beredde henne ett lyckligare och lugnare lif än denna hade förmått, men i alla fall glömde hvarken Maja eller Qvist deras ungdomskärlek. Qvist förblef ögift, och då Maja på sina gamla dar som änka lät sin son Carl Fredrik Wærn uppsöka Qvist i London, fann han honom lika varm för minnet af sin förlorade kärlek, som om skilsmässan hade inträffat nyss, och han skickade nu till fru Maja Wærn ett porträtt af sig själf i kroppsstorlek. Då hon fick det, låg hon på sitt yttersta och lät porträttet uppställas vid foten af sin säng. Medan hon beundrande betraktade det, lär hon ha sagt till sin dotter: "När han ännu så gammal är så vacker, då kan du föreställa dig hur oemotståndlig han var som ung."

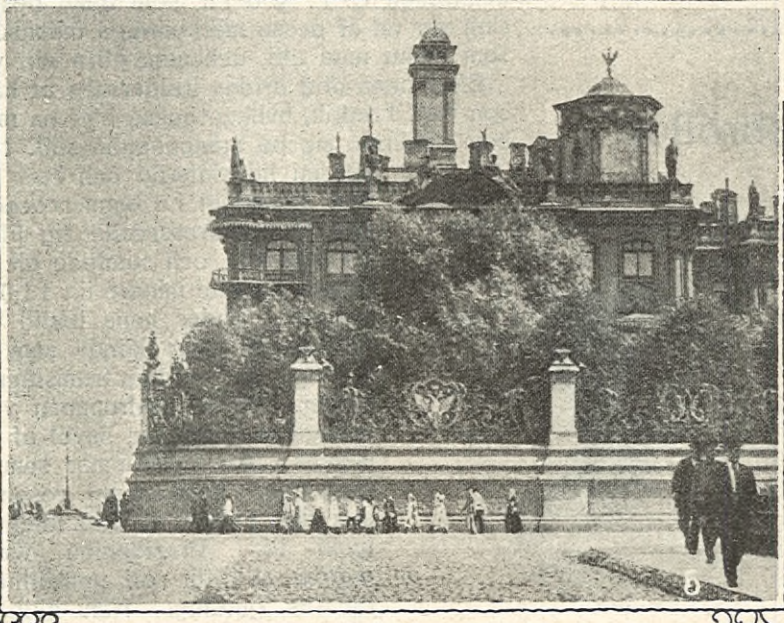
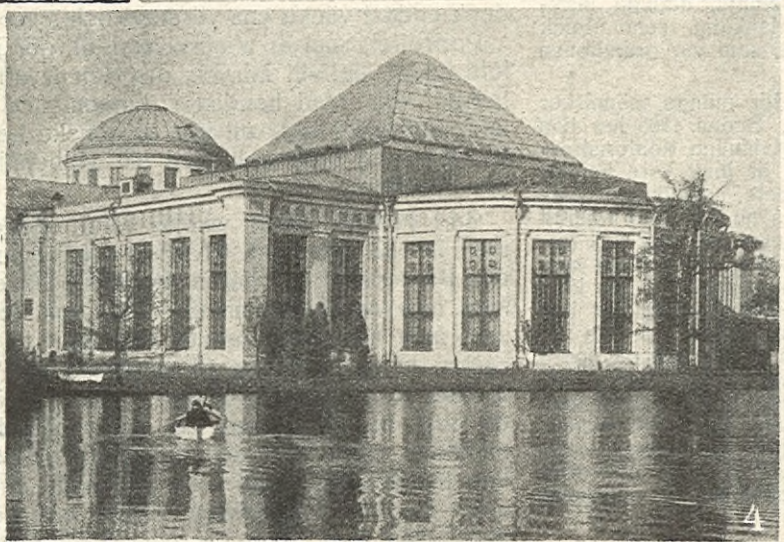
Porträttet blef för ett par år sedan köpt af Nationalmuseet i Stockholm och är ett verkligt konstverk. Längre har man sväfvat i osäkerhet om hvem som varit dess upphofsman. (Det är nämligen inte signeradt.) Nu har man emellertid kommit till det antagandet att det är måladt af den engelske målaren Deechy. Herr Qvist är framställd i en röd, guldbroderad uniform till hvilken han själf har gifvit teckningen, enligt hvad som berättas i fröken Dahlgrens bok om familjen Wærn. Af hans bref i samma bok får man intrycket af att han varit en ganska yllig och fåfång person. Men hans trofasta kärlek till Maja Uggle kan dock endast väcka ens vördnad och sympati. Porträttet, som är utmärkt måladt, gör just inte något själfullt intryck, där den frynllige herren står med handen i barmen med en min som tycks säga att han är ganska belåten med sig själf och med sin välbehållna yttre habitus.

Carl Fredrik Wærn skötte först egendomen för sin mor, och öfvertog efter hennes död Baldersnäs, där han nedlade sitt lifsverk. Men han var också en eftersökt och verksam man på många andra områden. I en räckta af år var han riksdagsman och en mycket framstående politiker. Han uppträdde som en af ledarna för borgarståndets motstånd emot Karl den fjortondes personliga kungamakt, fastän han inte hade något emot kungen. I Göteborg anlade han handelsfirman C. F. Wærn, som ännu består. Han var en af dessa märkvärdiga människor som hinna med allt, och som göra allt väl.

Efter hans död ärfdes Baldersnäs af hans son Carl Fredrik, hvilken också blef en man, som utmärkte sig på mångahanda sätt. Han var en tid statsråd och blef sedan president i Commerccollegiet. Han intresserade sig lifligt för litteratur, och samlade ett bibliotek på inte mindre än 11,000 volymer. Under hans lifstid var Baldersnäs vida känt som ett centrum för många framstående gäster. De 30 gästrummen voro mestadels upptagna, såväl af familjens olika medlemmar som af långväga kommande resande, och där fördes ett rikt intellektuellt lif. Presidenten Wærn gjorde allt för att upprätthålla faderns gärning. Han höll de vidsträckt parkanläggningarna med tillhörande orangerier och

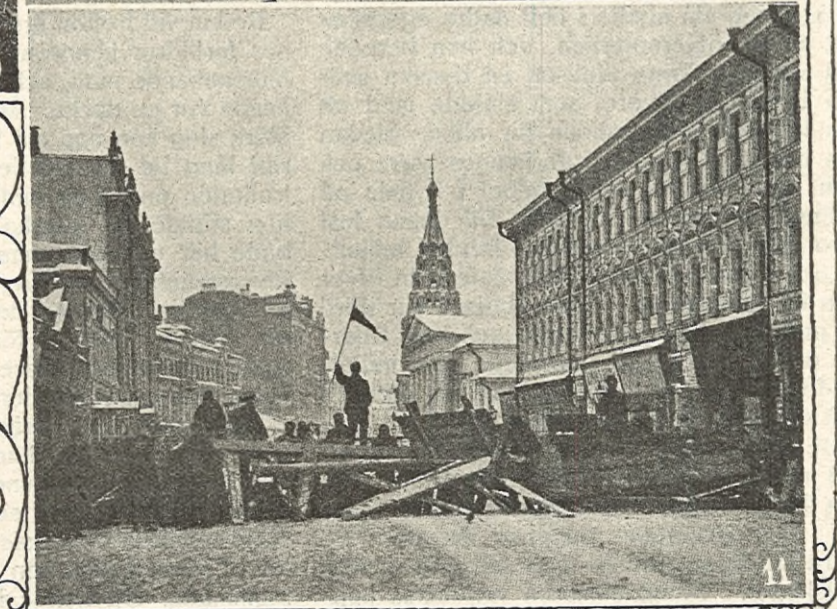
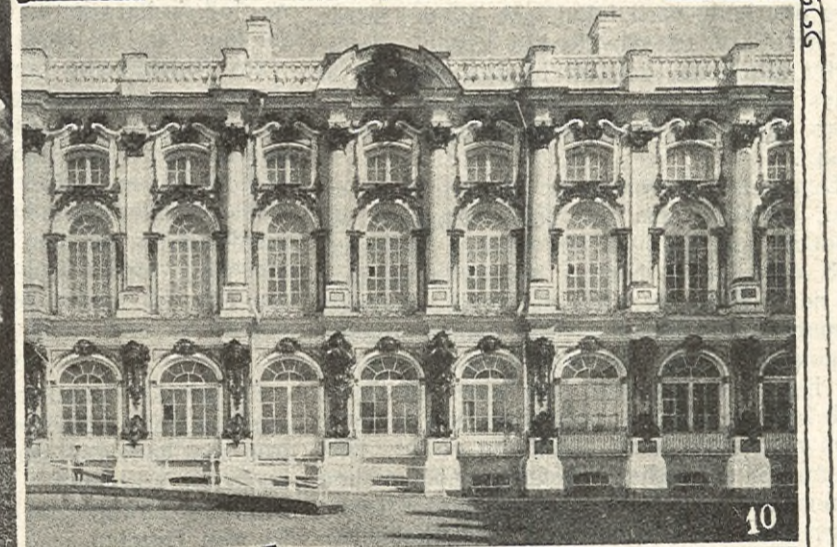
Några bilder från

1. Rysslands abdikerade kejsare och hans son, storfurst Alexis Nikolajewitsch, bland officerare tillhörande Ismailov-sky-gardet. 2. Tsarfamiljens fyra döttrar, sittande från vänster: storfurstinnorna Maria, Anastasia och Olga, stående: Tatjana. 3. Ryska kejsarinnan med sin son, storfurst Alexis Nikolajewitsch. 4. Tauriska palatset i Petrograd, där riksduman sammanträder. 5. Detalj af Vinterpalatset i Petrograd.

revolutionens Ryssland.

6. Basilius-katedralen i Moskva. 7. Sommaridyll från Ukraine. 8. Kreml i Moskva. 9. Lillrysk kvinnotyp. 10. Sommarpalatset Tsarskoje Selo, där ryska kejsarinnan hålles inspärrad. 11. Barrikad på en af Moskvas gator under upprorsdagarna. 12. Storfurst Mikael Alexandrowitsch, Tsarens broder, som utsetts till rikets regent. 13. Rysslands nye utrikesminister Miljukoff. :- :-

vinkast i utmärkt skick och förskönade ständigt alla slällets omgifningar. Hans minnes-teckning är ännu inte skriven, men väntar på någon som kan samla och utgifva alla de bref, anteckningar o. s. v., som kunna ge en klar föreställning om denne märklige man, som varit en ära och en prydnad för sitt land.

Numera tillhör inte längre Baldersnäs den Wærnska släkten. Den gamla herrgården är nedriven och i dess ställe ett modernt hvitt hus uppbyggt. Godset är styckadt, och den patriarkaliska andan, som rådde öfver den sköna nejden, är här, som på så många andra ställen i Sverige, försvunnen.

Det gör ett ganska vemodigt intryck på en främmande att vandra i denna härliga natur, där allt tycks hviska: "Det var en gång"... Men innan alla minnen från Baldersnäs försvinna skulle det vara önskvärdt att en af familjen Wærn upptecknade allt som är att berätta om det innehållsrika lifvet, som en gång blifvit fördt på denna gamla svenska herrgård.

Matias Wærns son, Carl Fredrik, hade bland mycket annat anlagt ett stort järnverk vid Billingsfors, som länge florerade. Maja Ugglas fädernehem, Billingsholm, som låg strax bredvid detta järnverk, hade blifvit såldt till en fransysk emigrant, som bar det ståtliga namnet Reverony de St. Cyrs. Om denne man och hans familj gå många egendomliga historier i Dalsland. Han var en gammal fin man som gifte sig första gången med fröken De la Gardie från Gräfsnäs. Bland bröllopsgästerna befann sig en fröken Lewenhaupt. En af damerna bland gästerna frågade efter vigseln hvarför denna dam hade stått på brudgummens vänstra sida under vigselceremonien. Man upplyste henne om att detta inte alls hade varit fallet, och att det måste ha berott på en synvilla hos henne. Emellertid inträffade det, att bruden dog ett år efter för målningen och att Reverony de St. Cyrs gifte sig med fröken Hedvig Lewenhaupt.

Den gamle Reverony de St. Cyrs hade en son, Charles, som var hans disponent vid godset, och som var en mycket fantasisk och egendomlig herre. Han gifte sig med en norsk flicka, som bar det mindre poetiska namnet Trina Matisen, hvilken kvinna passade honom lika litet, som hennes namn passade till hans. Han gjorde ofta resor till Paris, och från en af dessa medförde han en dam, som man sade hade tillhört en cirkus. Hon ansågs ha spiritistiska egenskaper och att hon genom sina syner, när hon försattes i trance intresserade herr Charles. I verkligheten hade hon nog sin styrka i helt andra egenskaper än de öfvernaturliga, och hon beredde den stackars Trina Matisen en ganska svår och bedräglig tillvaro, som slutade med att hon lämnade Billingsholm för alltid. Medan hon ännu var kvar, gjorde hennes herre och man en gång en maskeradbal i flygeln på Billingsfors, där de bodde. Till denna fest voro alla herrgårdsfamiljer i trakten inbjudna och i den stränga vintern åkte man öfver isen till Billingsfors. Trina Matisen var iförd en praktfull dräkt från Paris, och herr Charles de St. Cyrs själf uppträdde som indian, klädd i trikåer med fjäderbuske på hufvudet och ett bälte af långa fjädrar om lifvet, graciöst svängande en lans öfver sitt hufvud. Allt skulle vara "parisiskt" vid denna fest, och därför bestod trakteringen i en lätt "goûter". Det serverades finkel åt herrarna och stora hårda smörgåsar med salt kött åt hela sällskapet. Sängkammaren var också upplåten för de dansande, och fru Wærn från Baldersnäs, som för tillfället uppehöll sig där,

Med anledning af kronprinsessan Margaretas moders nyligen timade frånfalle meddela vi ofvanstående unika fotografi, framställande prinsessan Marguerite Luise af Connaught och prins Arthur af Connaught, kronprinsessans föräldrar, som nyförälda.

stoppade obemärkt sin hårda smörgås in i lavoaren för att bli den kvitt.

Med tiden ändrade sig herr Charles de St. Cyrs helt och hållet. Han blef grubblande och sekteristisk, och gifte sig slutligen med en folkskollärarinna, om hvilken han sade att hon var "en riktig guds ängel".

På Billingsholm bor nu en son till presidenten, grosshandlaren Peder Wærn, som hyr gården af Billingsfors bolag. Men det gamla järnverket finns inte mera. I dess ställe har man uppfört en fabrik för pappersmassa, hvilken utsänder så förskräckligt stinkande ångor, att man inte förstår hur någon mänsklig varelse skall kunna trivas i en sådan luft. När vinden låg på, förpästade dessa ångor till och med trakten vida omkring.

En ganska egendomlig personlighet. hörde jag beskrivas i Dalsland. Det var den gamla frun som hade bott på gården Apertin i Kret socken i Värmland. Hennes flicknamn var Charlotta Löwenhjem och som gift hette hon fru von Gerdten.

Redan vid tretton års ålder förlofvade hennes föräldrar henne med en bror till hennes tillkommande man, och hans första skänk till henne var en docka. Men då hon blef något äldre slog hon upp sin förlofning och var nu rätt lång tid lös och ledig. En mycket förtrollande ung dam måtte hon ha varit, och hon ställde till ganska allvarliga passioner både här och där, innan hon gifte sig med öfverstelöjtnant von Gerdten och slog sig ner på Apertin. Hennes dotterdotter, som talade om hennes historia för mig, minnes henne mest från hennes äldre dagar, då hon som änka bodde på sitt stora gods.

Hon talade med förtjusning om sin aflidne man: "Om det inte hade varit för Gerdstens vackra ögons skugg, kunde jag ha varit excellensa", brukade hon säga. Hon saft nästan alltid inomhus och läste och studerade mycket. I parken gick hon blott ner när rosorna blommade. Då kunde hon sitta länge stilla på en bänk i rosenkvarteret och inandas provinsrosornas doft. Från hennes olika

egendomar skickades det henne en myckenhet lifsmedel, smör, honung o. s. v. men aldrig ville hon sälja minsta del däraf. I matboden stodo uppställda långa rader af burkar och krukor, innehållande många goda saker. Där stodo de från år till år, och hvad som blef skämdt, kastades bort. En gång om året gjorde hon besök i sin matbod, efter den stora höstslakten. Hon åkte då dit i kälke, som kusken drog, men fastän sommaren för länge sedan var slut, bar hon parasoll. Inkommen i matboden tog hon en öfversikt öfver alla skinkor och korfvar, som hängde i taket. En gång hände det att en af de stora korfvarna tycktes henne ha ett misstänkt utseende, hvarför hon slog till den med sitt parasoll och befallde att man skulle ta ner den och låta henne beskåda den på närmare håll. Det befanns då, att den var stoppad med blånor. "Husmamsellen ställde till en scen", berättade hon familjen. "Föll på knä och bad om nåd. Nå ja, hon ljuger, men det kan jag förlåta, ty de ljuger alla. Men hon ljuger så dumt."

Sina pengar hade hon lösa i sin byrålåda, instuckna här och där bland sina kläder. När hon hade besök af en eller annan af familjen, och ville ge den en present, gick hon till byrån och sökte en stund, till dess hon fann en sedel som hon tyckte passade för tillfället, och öfverräckte den med ett par vänliga ord. Allt tycktes hon ha "samlat på hög". Sålunda ägde hon en myckenhet af kläder: slöjor, sjalar och sidenskor. En af hennes dottrar skulle hjälpa henne att ordna i hennes lådor, men då gamla fru v. Gerdten märkte att dottern räknade sjalarna och hade kommit till nummer 27, utbröt hon: "Jaså, du räknar! Då kan du gå."

Hon ägde också ett stort präktigt hus i Karlstad, där hon uppehöll sig en del af vintern och hade då många bjudningar och spelpartier. När hon återvände till Apertin hade hon allt sitt silfver inpackadt i ett stort skrin, på hvilket hon saft, för att ha det i säkert förvar. Hennes hvita vagnshästar voro allmänt kända. De kallades "de blå" och den gamla kusken som körde dem var den ende som vågade att ge sig i dispyt med frun. De voro lika envisa båda två.

Efter hennes död fanns ett utsökt bohag, och utom de präktiga och konstnärliga möblerna var huset fullt af porslin, kristaller och andra härligheter. I handkammaren fanns inte mindre än 7,000 alnar linneväf. Bland hennes personliga kläder voro en stor mängd små sidenskor utan klackar, eftersom hon alltid hade begagnat sidenskor i samma färg som hennes öfriga toaletter. Däremot var det också saker som inte fanns. En gång hade hon velat göra om ett par dyrbara smycken, och hade de lösa ädelstenarna stoppade i en strut, som låg bland hennes kläder.

Vid hennes död var denna strut borta. Troligen hade en eller annan af hennes tjänstfolk, dessa om hvilka hon sade: "De ljuga alla", fått struten att försvinna. Generös tycks hon ju inte ha varit, men hennes dotterdotter försäkrade att hon inte alls var elak (hvilken uppfattning en af Frödings dikter ger anledning till) men en sträng, kvick och kunnig gammal fru. Hon blef nära 90 år gammal och ligger begravnen i Kiels kyrka i von Gerdstens grafkor.

Man skulle önska att alla de, som ha haft sina hem i Sveriges olika provinser på någon af de gamla herrgårdarna, i tid ville uppteckna sina minnen om de personer, som där lefvat och som nu är borta.

Det dröjer kanske inte så länge innan också herrgårdarna äro försvunna.

Hos höfdingen på Örebro slott.

DÅ LANDSHÖFDING KARL J. Bergström år 1911 lämnade vårt nordligaste län, där han som dess höfding icke minst bland lappbefolkningen vann så stor popularitet, för att som nyutnämnd landshöfding öfver Örebro län inflytta i det af Svartån omflutna, minnesrika slottet i residensstaden, var det inom väggar, hvilka förut en gång omslutit hans hem. Dessa ärevärdiga salar, af hvilka flera behållit sin möblering och dekorativa utstyrelse under många landshöfdingegenerationer tillbaka, såg han för första gången, som ung student, då hans fader intog den landshöfdingestol, från hvilken sonen en gång skulle residera.

En prägel af gedigenhet och gammal fin tradition hvilar öfver dessa gemak, men detta utesluter icke, att särskildt i den del af våningen, där landshöfding Bergström och hans maka, Fanny Bergström, född Malmquist, så att säga ha sin dagliga varelse, en personlig smak och sinne för det trefnadsfulla vid ordnandet af ett hem här gjort sig gällande. Bostadsvåningen upptager hela norra och västra sidorna af etagen en trappa upp. Vid en rond under landshöfdingskan Bergströms älskvärda ciceronskap införas vi först i rummet närmast nordöstra tornet, "gula salongen", som den med skäl kan heta på grund af den öfvervägande färgton, hvarti den är hållen och hvarti den stilfulla antika mahognymöbeln i empire väl går samman. Ett porträtt af den nuvarande landshöfdingens framlidne fader, landshöfding Per Axel Bergström, pryder ena långväggen. Lappskulpturer erinra om vistelsen långt uppe i Norrland. Från denna med smak och elegans möblerade och ljusa intryck skänkande salong, af hvilken vi här meddela en interiör, kommer man genom den lilla matsalen in i den stora matsalen, hvars i grönt hållna paneler och i gyllenrött stämda tapetgrund göra ett seriöst intryck; den är också afsedd för de mera representativa tillfällen, som inträffa i en landshöfdings lif.

Öfre bilden: Landshöfding Karl J. Bergström i sitt arbetsrum. Nedre bilden: Landshöfdingskan Fru Fanny Bergström.

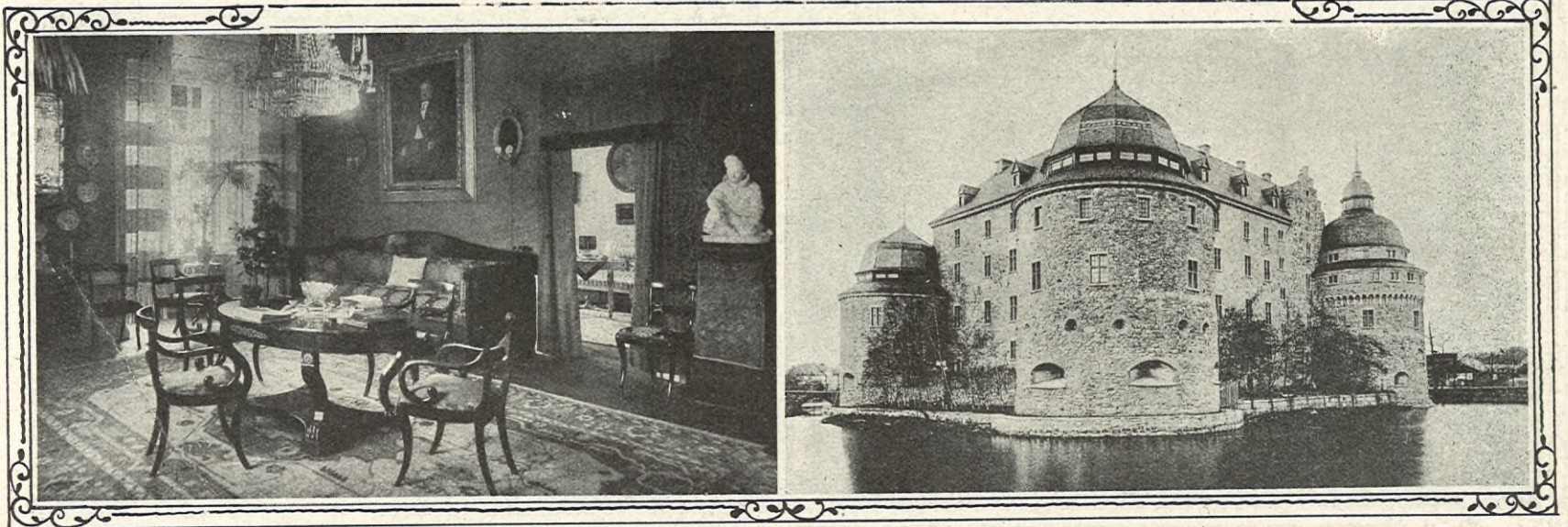
Salen rymmer en antikvit af stort intresse, ett holländskt skåp af ek, bärande årtalet 1606, öfverdådigt rikt utsirat med träskulpturer, bland hvilka märkes en fris, som sannolikt återgifver bilder ur holländska frihetskriget.

Härför tråda vi så in i det nordvästra tornet. Här är landshöfdingskan Bergströms eget arbetsrum, som inom slottets tungt grandiosa yttre med sin behagliga och fylliga inredning möter med idel hemtrefnad. Bland särskildt anmärkningsvärda föremål i detta rum må nämnas en spegel, som utgör en present från konung Oskar II till den nuvarande landshöfdingens fader.

Den västra sidan af våningen är en ståtlig fil af rum, begynnande med "röda salongen", med möblering från midten af förra seklet, porträtt i kroppsstorlek af konung Oscar II, skänkt af prins Eugen, och af konung Karl XV samt antika trymmer i barock af imponerande dimensioner. Innanför denna sal är "Karl XIV Johans salong", vid hvilken är knutet minnet af en betydelsefull historisk händelse, i det att enligt uppgift här konung Karl XIII undertecknade Karl XIV Johans val till Sveriges Ironföljare. På väggarna synas porträtt i kroppsstorlek af den senare samt af konung Oskar I, och dessutom finnes här en byst af konung Oscar II. Närmast sydvästra tornet är "kungliga sängkammaren", ett inbjudande rum, hållet i grönt och hvitt och med sängkammarmöbel af mahogny i Karl XIV Johans stil.

Innan vi afsluta vandringen, göra vi en litt in i biblioteket, som helt upptager nordöstra tornvåningens två rum. Man konstaterar, att boksamlingen är synnerligen välförsedd, och särskildt det ena af biblioteksrummen, som hufvudsakligen inrymmer alster inom länsherrens arbetsområden, lämnar i sin mån vittnesbörd om den verksamhetslust, för hvilken landshöfding Bergström gjort sig känd.

CH. A.

"Gula salongen" i landshöfdingresidenset.

Örebro slott.

Örebro läns hemslöjdsutställning.

TORSDAGEN DEN 15 MARS OPPNADES Örebro läns hemslöjdsutställning i Strömparterrens lokaler i Örebro. Efter ett anförande af landshöfding Bergström, hvare han redogjorde för ändamålet med utställningen, förklarade prins Eugen densamma öppnad med en varm önskan att den skulle kraftigt bidraga till utvecklingen af hemslöjden, säkert till båtnad för många arbetsamma män och kvinnor i länet.

Denna utställning är ordnad gruppvis och upptar samtliga lokaler i Strömparterren. Den ledande själen i det omfattande och kräfvande arbetet med arrangeringen af utställningsföremålen har varit fröken Mattis Lundbom i Örebro.

Öfre våningen inrymmer allmogeslöjden och den äldre slöjden. Dominerande är här linneafdelningen, hvilken bjuder på såväl enkla tvåskalfade väfnader i linne som de finaste drällsaker, duktyg af damast och dräll, lakanslärft med utmärkt vacker hälsöm samt sängtäcken i olika mönster. Ett 200 år gammalt lakan må nämnas bland rariteterna i denna grupp.

Nästa afdelning omfattar mattväfnader och innehåller gamla hederliga trasor såväl som konstväfda mattor. Här märkas ock några pappersmattor, hvilka man tänkt sig skola utgöra en ersättning för korkmattorna. De vävas af mattvarp med inslag af kraftpapper och kunna sedan impregneras med olja och målas i varierande mönster. Dessa pappersmattor bli särdeles slitstarka och kunna äfven tvättas med tvål och vatten.

Bland de öfriga afdelningarnas mångfaldiga föremål märkas bomullstyg efter gamla nerikesrifningar, hufvudkläden i prydliga mönster, kulörta dukar i olika drällväfnader af da-

1. Prins Eugen och landshöfding Bergström återvända från hemslöjdsutställningen. Eric Sjöqvist

mas, gagneskrus och väffelväfnader samt möbelyg af linne och bomull. Vanliga daldräll och smålandsväf finnas här i flera färger. I gruppen för gardiner, hvilken innehåller från enkla hvita till sydda spetsgardiner, fångas intresset af en luft knutna och trädde, hvilken förfärdigats

och utställt af tre äldre damer. Af band uppvisas en rikhaltig samling i bomull, ylle och linne.

Den äldre slöjden har bidragit med en del modeller från 1600 och 1700-talen och innehåller kaffeveldon, askar, skålar, tallrikar m. m. Sköllerstå socken i Nerike är bland annat rikt representerad med en samling kopparkärl, bestående af kaffepannor, munklaggar, puddingformar o. d. Här utställas äfven några taflor, hvilka förr i tiden användts till bröllopspresenter.

Träslöjden i länet företrädes af en del olikartade föremål, såsom fidsningshållare, diverse köksaker, laggkärl, fotografiramar m. m. samt stolar och bord. I denna våning finns ock en instruktiv samling väfnadsprof från Tiveden, hvilken hopbragts af disponenten Carl Sahlin, Laxå.

I två mindre rum äro hemslöjdsalster från slöjdföreningens affär i Örebro inrymda. En af våra bilder visar just en interiör af ett af dessa rum.

I nedre våningen upptages det största rummet af en rik och utvald samling konstväfnader. Här finnas rödlakan, gobeläng, munkabälte, krabbasnår och flossa — en rikedom växlande

färger och mönster, som utgöra en sannskyldig ögonfägnad. Ett par nya väfnader ökar värdet af och intresset för denna grupp. De i denna sal utställda ylleväfnaderna bestå af filter, hästfäcken, vadmal och kostymtyg.

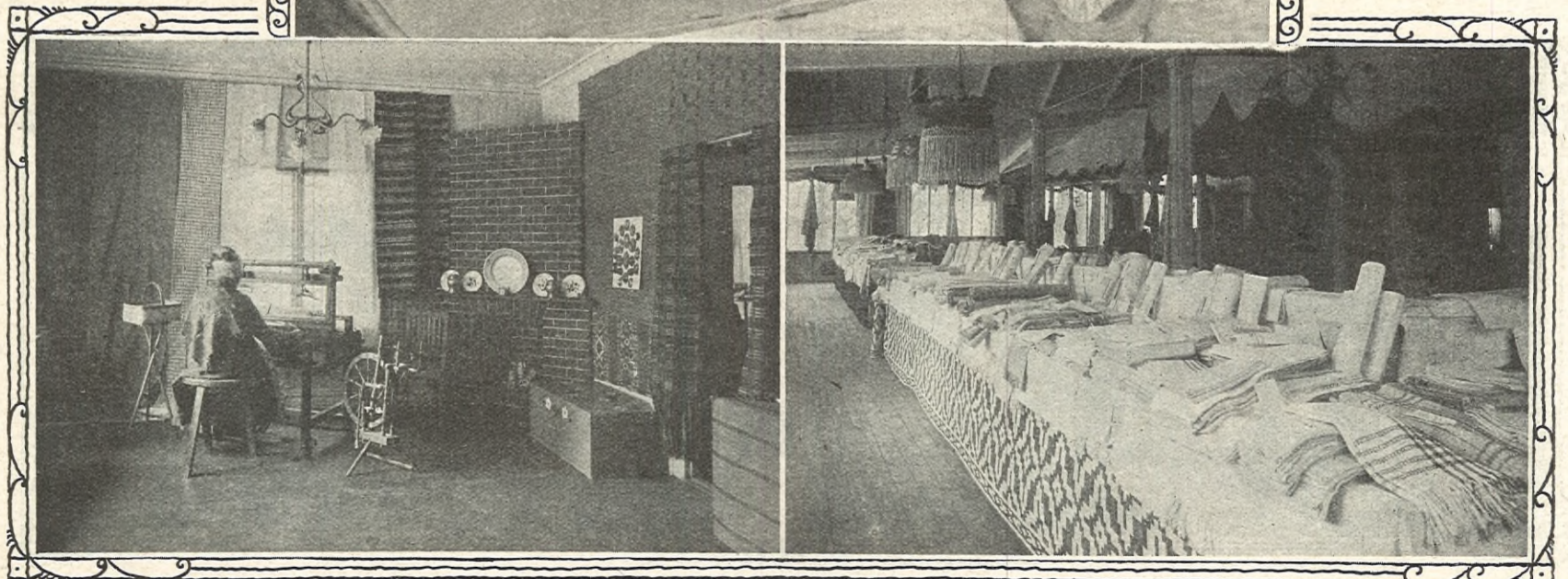
Ett mindre rum innehåller arbeten af bast, flätade korgar, af hvilka de flesta härstamma från Askersunds landsförsamling, borstar af olika slag, garner af ull, lin och nöthår samt växtfärgade garner. Vidare demonstreras här linberedning.

Utställningen pågår till den 31 mars.

foto. 2. Väfverska vid väfstolen. 3. Öfre våningen med linneafdelningen i förgrunden. A. Barr foto.

Ärade kvartalsprenumeranter

erinras om att förnyandet af prenumerationen för det instundande aprilkvartalet helst bör ske omedelbart, på det att intet afbrott i den regelbundna expeditionen må uppstå.

IDUNS

ärade kvartalsprenumeranter

erinnas vördsamt om vikten af att ofördröjligen förnya prenumerationen. Därigenom undvikes afbrott i tidningens regelbundna expediering. Idun kostar för årets tre återstående kvartal Kr. 5:80 och för ett kvartal Kr. 2:—.

Iduns Expedition.

Recept å gröt, kokt i vatten och mjölk.

Fillsats af mjölk användes för att tå gröten vitare. Det är emellertid i öfrigt för denna orsaks skull tillsätta mjölk, om man använder Svalöfs »Extra hvita». Lämpliga proportioner äro två tredjedelar vatten och en tredjedel mjölk samt af »Svalöfs lösa» 115 gr. eller af »Svalöfs snabbkokande» 140 gr. flinor pr l. vätska.

Beredning. Flingorna läggas i kokande vatten. Efter ett ögonblicks kokning tillsättes mjölken, hvarefter det hela får koka den tid, som anfvits i föregående nummer för Svalöfs kornflingor.

NYA
WERMLANDS-TIDNINGEN
Etabl. 1850 Karlstad Etabl. 1851
Rikstelefon namnanrop Länstidningen
Värmlands enda dagliga tidning

Behagliga och
välgörande äro

GAHNS

runda tvålar:

Lavendeltvål

Hafremjölftvål

Tallbarrstvål

KÖKSALMANACK

Redigerad af

ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND
Inneh. af Elisabeth Ostmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR
VECKAN 25—31 MARS 1917.

SONDAG (Marie beb. dag). Frukost: Smörgåsbord; panerade ägg med tomatås; mjölk; kaffe eller te med soones. Middag: Kokt slätvar med råkås; stekta ripor med brynt potatis och trasväfflor med sylt.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafremjölsvälling; gratinerad fiskstufning (rester från söndag) med stekt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Köttfärs med stufvade svartrötter; soppa på aprikoser.

TISDAG (Fettisdag). Frukost: Smörgåsbord; rågmjölsgröt m. mjölk; silsås med potatis; kaffe eller te.

Middag: Bräckt rökt sidfläsk med potatispuré; semlor med mjölk.
ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafremjölsvälling; uppstekt köttfärs (rester från måndag) med potatisbullar; kaffe eller te. Middag (vegetarisk): Båjerska bullar med smält smör stufvade turka bönor, potatis och salad; apelsinkompott med ris och maräng.
TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; bräckkorf med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Ärtor med fläsk; ugnspannkaka med sylt.
FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; majsnavälling; strömmingsläda med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kokt brynt lammbringa; blåbærskompott med gräddes.
LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; hachis på får (rester från fredag) med stekt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Sillpudding; rismjölsvälling.

RECEPT:

Panerade ägg med tomatås (f. 6 pers.). 6 helförlorade ägg.

Till panering: 2 äggwhitor och 2 dcl. stötta skorpor.
Till beredning: 1/2 kg. flöttyr.

Tomatsås: Tomatpuré 1 msk. smör (20 gr.), 3 msk. mjöl (30 gr.), 1 dcl. gräddes, salt, cayenne.
Krutong: 6 skivfor hvetebröd, 2 msk smör (40 gr.).

Beredning: Äggen doppas i de med 1 msk kallt vatten lätt uppslagna äggwhitorna, rullas i stötta skorpor och få ligga 1 tim. på kallt ställe. Smör och mjöl fräses i 2 min., tomatpurén och grädden tillsätts och säsen får koka 5 min. samt afsmakas med kryddorna. Äggen kokas gulbruna i het flöttyr. Brödskevorna, som böra vara 2 cm. tjocka, skäras aflånga, urhållas, stekas gulbruna i smöret och uppläggas på varmt fat. Äggen läggas på krutongen och tomatåsén hålles rundt omkring. Garneras med persilja.

Frasväfflor (f. 6 pers.). 1/2 lit. extra tjock gräddes, söt eller sur, omkr. 175 gr. mjöl, 40 gr. smält smör; till järnet 1/2 msk. smält smör (10 gr.).

Beredning: grädden vispas till hårdt skum, mjölet, som bör vara siktadt, ivispas, vattnet tillsättes, och smeten får stå på kallt ställe omkr. 1 tim. för att svälla, hvarefter smöret röres försiktigt. För att väfflorna skola bli frasiga och vackra fordras en jämn eld. Väffeljärnet uppvärms så småningom på båda sidor, och smörjes med smält smör eller vitt vax. En slef af smeten påhålls, järnet vändes, hvarvid noga tillses, att den sida af järnet, som är hetast, vändes uppåt under gräddningen. Väfflan tagas ur järnet med en gaffel, putsas med sax, lägges på brödgaller, i spisen, så att den ej mjuknar. Upplägges på tärpapper på varmt fat och serveras med sylt eller kompot.

Stufvade sockerrötter (f. 6 pers.). 18 sockerrötter, 3/4 lit. vatten, 1 tsk. salt (5 gr.), saften af 1/2 citron.

Hvitsås: 1 msk. smör (26 gr.), 3 1/2 msk. mjöl (35 gr.), 2 dcl. af spadet, 2 dcl. mjölk, salt, socker, hvitpeppar.

Beredning: Sockerrötterna sköljas, borstas, skrapas och läggas efter hand i åttikblandadt vatten för att icke mörkna. De sköljas ånyo, påsätts i kokande vatten, tillsatt med salt och citronsaft, och få koka, tills de äro mjuka, hvilket prövas med en vispkvist. De upptagas med en hälslet, och spadet tillvaratages. Rötterna skäras i 3—4 delar. Smör och mjöl fräses 2 min., spadet och mjölken spådas på och säsen får koka 5 min. Sockerrötterna läggas och upphettas i säsen. Stufningen afsmakas med kryddorna och serveras till stekt kött eller omeletter.

Båjerska bullar (f. 6—8 pers.). 6 st. kuvertbröd (omkr. 6 hg.), 60 gr. smör, 1 tsk. finhackad lök, 1 ägg, 4 dcl. mjölk, 80 gr. mjöl, 1 msk. hackad persilja, salt, närsalt.

Beredning: Brödet skäres i fina tärningar och hälften där af brynes i en del af smöret. I resten af smöret brynes löken. Ägget, mjölken och mjölet sammanvispas, brödet, löken, den hackade persiljan och närsaltet tillsätts, hvarefter smeten afsmakas med salt. Den formas därefter till runda bullar, som kokas i saltadt vatten 1/2 tim. Serveras med smält smör, stufvade turka bönor, potatis och salad.

Bullarna kunna äfven paneras och kokas i pamsör.

Apelsinkompott med ris och maräng (f. 6 pers.).
Apelsinkompott: 150 gr. socker, 1 dcl. vatten, 4 apelsiner.
Ris: 125 gr. risgryn, 1 1/4 lit. vatten, 3 gr. salt.
Marängmassa: 2 stora äggwhitor, 70 gr. florsocker.

Beredning: Af sockret och vattnet kokas en klar, simmig lag, som får kallna. Apelsin rna skalas, den hvita hinnan borttages noga, hvarefter frukten delas i klyftor eller skäres i skivfor och urkarnas. Frukten lägges i en skål, sockerlagen hålles öfver och kompotten får stå på kallt ställe 1 tim.
Risgrynen sköljas i kallt vatten, påsätts i kokande lätt saltadt vatten och få koka lifligt, tills de äro mjuka eller omkr. 20 min. Vattnet afhålles och kastrullen fylles med kallt hvari risgrynen skakas, så att de skiljas från hvarandra. De upphållas i durkslag, få afrinna, uppstjälpas på duk, lagd på sikt och få stå i mätligt varm ugn 15 min., varunder de ofta omröras med gaffel för att vattnet skall afdnsta. När grynen tagits ur ugnen blandas de med apelsinlagen. Riset lägges i krans på ett eldfast fat. Apelsinkompotten lägges i pyramid innanför riset. Äggwhitorna vispas till hårdt skum, florsockret, som bör vara siktadt nedröres försiktigt i äggwhiteskummet. Marängmassan spritsas genom krusig garneringsrätt öfver kompotten. Anrättningen får därefter stå i svag ugnsvärme, tills marängen är halfforr och har ljusgul färg. Serveras kall med vispad gräddes.

Är magen i ordning använd då Apoteket Vasens Laxermarmelad. Är ett behagligt och effektivt afföringsmedel. Pris 1 kr. per ask. Finnes å alla apotek.

D. B. C.

Flytande Putskrä
för metaller.

Profva den och Ni använder aldrig någon annan. Fås öfverallt.

Fabrikanter: Dorch, Bäcksin & C:os A.-B. GÖTEBORG.

PARAMINT PASTILLER
FÖRORDAS AV LÄKARE.
Vid sjukdomar i munhåla och svalg
Effektivt skydd mot smitta vid epidemier
FLASKOR OM 50 ST KR 1.25
SÄLJAS ÖVERALLT
A. B. PHARMACIA . STOCKHOLM
Kontrollant: PROFESSOR A. VESTERBERG

Moderata dagbladet
Jämtlands-Posten
i Östersund är ett utmärkt annonsorgan för den som vill träffa den burgna publiken vid Inlandsbanans omsättningskraftiga område. Begär direkt prisuppgift från
A.-B. Jämtlands-Postens Tryckeri, Östersund.
Rikstelefon 66.

Prima Engelska
Antracit,
Hushållskol och
Koks
ständigt på lager till
lägstas dagspriser.
LAVÉNS KOLIMPORT-A.-B.
Tel. Allm. och Riks
Namnanrop: Lavéns Kolimport.

Kurs 1 maj—31 juli, aug.
1. **Huvudkurs**
2. **Husmodersskola**
3. **Övre avdelning**
Ger ökad allmänbildning, även som förutbildning för vissa kvinnl. banor.
Många friplatser och stipendier. Prospekt adr. **Tärna**.

TÄRNA
POLHOGSÖREN

Lägg i kokboken

eller anslå i köket »Några beprövade recept för bakning af tårter m. m. med Gooda-Jästmjöl. Det är de bästa recepten för det finaste jästmjölet.
Burkar å 15, 25 o. 50 öre.

Handelsaktiebolaget Sten Sjögren & Co

Ett härligt hår
erhåller envar som använder **Mandarin-Hårkuren**. Nutidens förnämsta hårkur. Förhindrar hårfall, stärker hårrötterna och framalstrar en rik och yppig hårväxt. Pris pr helsats kr. 5:50. Sätter Ni värde på ett vackert hår så rek. eller begär vår broschyr vari utförl. uppl. lämnas. Tillskriv **MOORLAND-INSTITUTET**, Hvetlanda 1.

Ni kan ej spela Er roll väl i livet utan att uppträda med vackra naglar

Använd därför endast
LYX
NAGELPULVER

Norrlands Landmannatidning
Härnösand
Upplaga öfver 11,500 ex.
spridda inom Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län.
Utmärkt annonsorgan.
Hög rabatt vid större annonsering.

Pensionsförsäkring.

Allmänna Enke- och Pupillkassan i Sverige
meddelar försäkring för pensioner till efterlevande änkor och barn.
Inträde är öppet för hvarje svensk undersåte, som med afseende å hälsotillstånd prövas antaglig och icke uppnått 60 års ålder. Pension kan betingas från 100 till 1,500 kronor. Insats en gång för alla kontant eller delvis genom revers eller öck årliga premier.
All vinst tillfaller de försäkrade i form af årlig tillväxt av pensionen under den persons lifstid som betingat pensionen. Pensiostillväxten utgår f. n. med 4,5 procent för år å det betingade pensionsbeloppet.
Prospekt portofritt. Adress: **Storkyrkobrinken 11 Stockholm.**

SYDSVENSKA KREDIT AKTIEBOLAGET,

Drottninggatan 4,
utfärdar resekreditiv, betalbara på de flesta europeiska och utomeuropeiska bankplatser, ombesörjer telegrafremissor till in- och utlandet.

Fondafdelning. Notariatafdelning. Kassafack.

Mellin's Food
är bästa kraftnärning för svaga, klona barn i alla åldrar.
Bok om barns uppfostrning gratis och franko från Mellin's Food Depot, Malmö.

© PÄRMAR ©

till IDUN kunna erhållas hos hrr bokhandlare eller direkt från IDUNS EXPEDITION, mot likvid i postanvisning, till följande priser:
Röd pärm, med guldtryck, till »Idun» . . . Kr 1: 50 + porto 30 öre
Röd eller grön pärm till »Iduns Romanbibl.» „ 0: 50 + „ 10 „
Röd eller grön pärm till »Iduns Hjälpreda» „ 0: 50 + „ 10 „
Samtliga tre pärmar „ 2: 50 + „ 30 „

SASOLTVALLEN

Försonar
aftontoilettens ledsamheter.

Kokt brynt lambringa (f. 6 pers.). 1 1/2 kg. lambringa 1 1/2 lit. vatten, 1 1/2 msk. salt, 3 persiljestjälkar, 2 morötter, 1 liten kålrot, 1 medelstor portugisisk lök, 4 msk. smör.
Ris: 2 dcl. risgrön, 2 lit vatten, 1 1/2 msk. salt (23 gr.).
Beredning: Bringan knäckes väl, torkas med en duk urvriden i hett vatten, sättes på i kokande vatten, skummas väl, saltas och persiljan lägges i. Bringan tages upp, då den är till hälften mör eller efter 45 min. Rotsakerna ansas och skäras i stimlor eller i vackra bitar med legymknif, löken skalas och hackas groft. Bringan skäres i jämna, vackra bitar. Spadet silas och skummas. Löken brynes i hälften af smöret tillsammans med köttet, hvarefter det lägges i en kastrull och 1/2 lit. af spadet tillsättes. Rotsakerna brynas i resten af smöret och läggs ofvanpå köttet, hvarefter alltsammans får koka mjukt. Risgrönen få koka mjuka i saltadt vatten 15-20 min., hvarefter de upphållas på dukslag, öfverspolas genast med kallt vatten, insättes i varm ugn och omröras ofta med gaffel tills de äro skilda och vattentvättad. Läggs i pyramid på varmt serveringsfat, köttet och rotsakerna ordnas i grupper rundt omkring och anrättningen garneras med persilja.

Rismjölsvälling (f. 6 pers.) 50 gr. rismjöl, 1 lit. mjölk, 1/2 lit. vatten, 1 msk. smör (20 gr.), 4 bittermandlar, 1/2 msk. salt (8 gr.), 2 tsk. socker (10 gr.).
Beredning: Mjölet utröres med 3 dcl. af mjölken och får stå 1 tim. för att svälla. Smöret smältes i en kastrull, resten af mjölken och vattnet kokas upp, 1 dcl. däraf hålles i afredningen, som tillsättes i den kokande mjölken under stark vispning. Vällingen får därefter koka under röring omkr. 10 min. och afsmakas med de skällade, malda bittermandlarna samt salt och socker.

SVAR

A DEN SENAST INFÖRDA SERIEN frågor följer här nedan svar, och har redaktionen ansett, att det ofrån pris 10 kr. denna gång bör tilldelas signaturen "Fru Vilhelmina", hvadan innehafvarinnan af denna signatur behagade anmäla sig å vår byrå för beloppets utbekommande.

Nr 82. Kan ej »Mamma» försöka med kalla afrifningar på sin lille 9 månaders gosse. D. v. s. vattnet får ej vara under 20 grader. Tag en del af kroppen i sänder. Först de små armarna, bröstet och ryggen och torka dem väl, tag på lilla tröjan, så han ej känner obehag eller blir kall, medan ni fortsätter med mage och lärben. Torka och gnid dem sedan väl och till sist benen och fötterna. Använd mjuk tvättvante med någon mild tvål, men tvätta ej af tvällöddret och låt ej vattnet rinna omkring den lilla kroppen. Lagg sedan den lilla på tagelmadrass i mörkt och ej för varmt rum. Om han trots denna

De höggo i med arbete och försörjde de sina. Med detta och sin uthållighet återunno de sina män. Med englars tålmod höllo de ut. De männen som varit så djupt under isen, blefvo arbetsamma och respektabla män, driftiga affärsmän, grundläggare för ett visst välstånd inom sin klass. Heder åt sådana hustrur! Tag exempel af dessa. Ebon.

— Enligt lag har ni gifto rätt (således rätt till halva boet). Men ni äger med laga verkan med er man träffa aftal om skifte af boet. Samtycker eder man till att ni behåller bägge barnen, så sätter lagen intet däremot. Är så ej fallet, bestämmes rätten i förhållande till barnens bästa. Således otvivelaktigt att de komma under eder vårdnad. Sedan ni vunnit äktenskapsskillnad skola föräldrarna hvar efter sin förmåga deltaga i kostnaderna för barnens underhåll, och således, om ni får eder dem tilldömda, så skall mannen utgifva underhållsbidrag. Bidrag till eder själf utgår endast under förutsättning att ni är i behof däraf, och ålägger rätten mannen att utgå sådant bidrag, efter ty med afseende å hans förmåga. Men ni bör väl observera att dylikt yrkande måste framställas i skillnadsålet vid talans förlost. Bäst att anlita någon jurists hjälp. Jurist.

Nr 85. Er mor är berättigad till pension, fast det säkerligen inte blir så mycket, med hänsyn till att hon har stor hjälp af er. Med ansökan skall ni vända er till Folkpensioneringsnämndens ordförande i stad eller län. Fru Vilhelmina.

Nr 86. Väg upp 6,5 hekto till hvarje familjemedlem, lika till tjänare som eder själfva. Detta blir 2,60 kg. Det öfriga 1,40 bör så användas endast till matlagningen. Bästa sättet är att låta hvar och en sedan få hushålla som han vill med sin del till te, kaffe m. m. A. F.

Nr 87. Låt er tobaksodling öfverstå till andra tider. Upptag ingen jord med tobaksodling, då hvarenda bit så väl behöfs för rotfrukter och brödsäd. Fru Vilhelmina.

Nr 88. Hvarför en zigenarpjäs, när det finns så trefliga små pjäser af Frans Hedberg med flera. Men skall det ovillkorligen vara, så får ni nog vända er till ett antikvariat för att få tag i en dylik. Fru Vilhelmina.

Nr 89. Ingen skulle väl vilja tvifla på att ni har, det bekymmersamt, men bekymmer och hela lifvets strider äro till för att öfvervinna och ju större strider och motigheter man lyckas öfvervinna desto större blir tillfredsställelsen. Funnes ej striderna så danades inga karaktärer. —

Jag vill med schweizaren Amiel säga er att »skjuta ifrån sig sitt kors är att göra det tyngre».

Er mor är nervös — ja — kanske hon blifvit det af oro för framtiden — men hon är er mor och det skulle kanske vara svårt för er att möta den oro och bedöma de bekymmer som hon haft för er. — Hon är er mor och likaväl som det säkerligen aldrig fallit henne in att söka göra sig kvitt sitt besvärliga barn — så borde ni aldrig heller komma på en sådan tanke. — Ni är skyldig henne allt

Det modernaste NÄRINGSPREPARATET

På grund av sin sammansättning är Gigantos det mest effektiva styrkemedel, välsmakande, föredrages väl av alla, tages med förtjusning av barnen.

Förordas av läkare för användning vid alla handa svaghetstillstånd, rachitis, blodbrist, mag-sjukdomar, nervsjukdomar och efter långvariga infektionssjukdomar.

Flytande pr flaska kr. 1:85

Med kalk, pulver pr burk kr. 3:50

Gynna detta svenska preparat!

Erhålles genom alla apotek, å droghandel, samt från 14114 RIKS AKTIEBOLAGET GIGANTOS, STOCKHOLM K. RIKS 14114

Crème "Parba" och "Parba"-Tvål göra huden len, mjuk och hvit.

— all kärlek, allt tålmod och stort öfverseende med hennes nervositet. — Ni är skyldig att offra t. o. m. er drömda lycka. — Om ert tycke, mannen som ni älskar, ej är sådan att ni kan gå till honom med edra bekymmer och sådan att han vill hjälpa er i genom striderna — märk igenom — ej ifrån — ja, då skall han ej heller kunna hjälpa er i andra strider, som otvivelaktigt komma och har man ej gemensamma strider så är det nog svårt att ha gemensam lycka. Ni skulle bittert ångra att ni ej nu försökt kämpa er igenom — ångra er och aldrig kunna godtgöra. S. K. — Insänd porto och adress till Iduns redaktion för öfversändande af flera svar.

Nr 90. Svensk lag är i detta fall synnerligen egendomlig och föråldrad. Ni har ej rätt att ärfva eder far, men väl skulle denne, om han lefvat haft rätt att ärfva eder. Den under utarbetning varande nya lagen har naturligen ej retroaktiv (tillbakaverkande) verkan, hvarför sålunda edert rättsläge ej blir ändradt. Enda möjliga sättet att få ärfva, är att åberopa, ni ev. aflats under äktenskapslöfte, då ni i arfsafseende betraktas som äkta och taga med dem lika lott i boet. Eljest kan ni ej på rättslig väg få något af eder faders efterlämnade förmögenhet. Jurist.

Nr 91. I Kvinnligt Yrkesregister, som ni kan köpa i bokhandeln finner ni alla upplysningar om gymnastikinstitut.

Nr 92. Kaninslakteri? kära ni, hvem som helst kan slakta en kanin. Skinnnet får ni sälja hos närmaste skinnhandlare. Skulle ni öfverlämna både slaktning och försäljning till annan person, så finge ni inte många ören för hvarje kanin. Fru Vilhelmina.

Nr 93. Recepten på Marie- och Albertkex äro fabriks hemligheter. Men i Idun nr 5, artikeln Vårt dagliga bröd, finnas ett par utmärkta recept på kex med tillsats af kornflingor eller risgrön.

Nr 94. Något sådant stipendium finns troligen inte. Men om ni är bosatt i Stockholm, så vänd eder till Kvinnliga Kontoristföreningen, där ni säkert genom fröken Mathilda Lindgren kan få råd.

Nr 95. Folk mena så olika med fattigklapp! En del klagar öfver fattigdom äfven med ett par tusen på banken, men min man klagar inte öfver sin lott fast hans aflöning hvarje gång går till sista öret för våra behof och till afbetalning på skulderna. Har ni så att ni kan betala möblerna kontant, kan ni skatta er lyckliga. — Om ni skall ha två rum, så är det lämpligast att ordna det ena som sängkammare, med, om ni orkar med det, enkla möbler i björk. De äro trefligast och hållbarast. I det andra rummet är lämpligast med möbler i mörk ek. Fru Vilhelmina. (forts.)

BREFLÅDA

RED. BREFLÅDA.

R. S. Mycket obetydligt. Mary Börjeson. Den historien lämpade sig bäst för papperskorpen. Alldeles utan berättargry är ni dock ej, hvarför ni kan taga den här motgången med det lugn, som den hoppfulle plägar. Agnes H—n. Odugligt. Fruns man. Vid tillfälle i de smala spalterna. E... Duger inte.

Andreas Larsson. Om i eder lyckodrom eventuellt ingår förhoppningen att få dikten publicerad i Idun, nödgas vi vara nog grymma att slita sönder drömmen äfven med risk att »det hålogda tviflet, i gråaste trasor klädd, lägger med giftigt bete sin ref och gnager och sliter i lyckodrommarnas väf.» H. N. B. Eder dikt kan ej användas.

Lärrarinnan, som besvarat frågan 63 i nr 8 ombedes uppgge adress till Iduns red.

EXP. BREFLÅDA.

»Anna-Lisa», Boden. Annonsen kostar 3 kr., som torde insändas i postanvisning, hvarefter annonsen omedelbart införes; men glöm icke att uppgifva namn och adress!

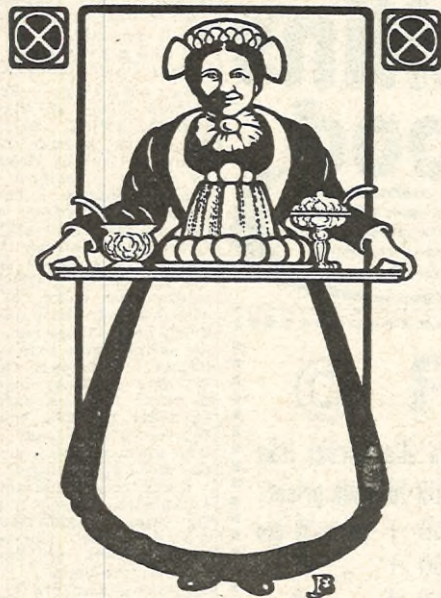
5:te upplagan nu utkommen!

IDUNS KOKBOK

afhandlar såväl matlagning i vanlig bemärkelse som bakning, konservering af kött, fisk, frukt, grönsaker och svamp, karamell- & konfekt-kokning, beredning af drycker och charkuterivaror, servering, borddukning och servertvättning. Kokboken är rikt illustrerad, med 12 färgtrycksplanscher, med afbildningar af fåglar, fiskar och svampar samt grönsaker jämte 4 styckningsplanscher för kött och 16 olika servertvättningar efter fotografier. Till salu i alla boklädor erhålles den portofritt mot insänd likvid kr. 5:50, direkt från

IDUNS EXPEDITION, STOCKHOLM.

IDUNS KOKBOK

Utgifven af ELISABETH ÖSTMAN.

IDUNS KOKBOK

är vår modernaste kokbok till utstyrsel och innehåll. Bokens alla 1.071 recept äro praktiskt pröfvade vid Elisabeth Östmans Husmoderskurser o. öfverskådligt uppställda, med ingrediensernas vikt eller rymdmängd noggrannt angifna. Äfven helt unga husmodrar och tjänarinnor med mindre erfarenhet finna härigenom en säker handledning i

IDUNS KOKBOK. PRIS; INB. 5:50.

Professor Cederschiöld
 behandlar med egna massage-
 metoder mag-, tarm-, reumatiska- och
 aeryskdomar m. m. Obs! Näs-
 svalgkatarr (kronisk snufva) behand-
 las med instrument smärtfritt. Hvar-
 dagar 10-12 o. 2-5. Grefturegatan
 15. A. T. 184 51.

Dr. Hofmans
 ELECTROMEDICINSKA INSTITUT.
 NERVSVJKDOMAR och REUMATISKA
 AKOMMOR.
 Kungssportsplatsen 2, Göteborg.
 Tel. 45 46.

Gymnastikdirektörsexamen
 afläggas efter 2-årig kurs af kvinn-
 liga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
 Ny kurs börjar den 14 sept.
 Prosp. gen. Kapten J. Thulin, LUND.

Göteborgs
Gymnastiska Institut
 Fullständigaste ettåriga kurs i
 Siukgymnastik och Massage
 Nästa årskurs börj. i Sept.
 Begär utförligt prospekt!

Doktor A. Kjellbergs
 kurs i massage och sjukgymnastik.
 Begär prospekt!
 stockholm. : : Holländaregatan 3.

Kurs i massage och Sjukgymnastik
 STOCKHOLMS
 MASSAGE- & GYMNASIK-INSTITUT
 Biblioteksgatan 28
 Begär prospekt!

Dr. Elin Beckmans Hettluftsinstitut
 Barnhusgatan 12.
 St. 10552. A. T. Br. 45 52.
 Rådfrågningsstund vard. 1/2 3-4. Be-
 handling medelst hettluft. **Di-**
thermie, massage och gymnastik
 af kron. reumatism o. gikt, neural-
 gier, frostsador (obs. äfven an-
 siktet) o. börjande ålderdomsbrand.

Hennaextrakt öfverträffligt och
 oskadligt härfärg-
 ningsmedel i alla nyanser. Pris Kr.
 7.50 + Porto. Diskret försändelse.

Hennapulver i paket.
 Pris Kr. 2.50, 3.- och 4.- + porto.
Franska Parfyummagasinet,
 Hofleverantör
 21 Drottninggatan, Stockholm.

EBBA BECKMANS
 HYGIENISKA SALON
 ANSIKTSMASSAGE (även syrebe-
 handl.) Härmassage enl. Dr. Bar-
 dins metod. Manicure, Pedicure.
 Frisering - Champonering.
Grefturegatan 3.
 Riks Tel. 706 53. Allm. Tel. 401 00.

Bad och Tvätt!
 Tvättning, mangling och stryk-
 ning af privatkläder utföres på
 ett i allo förstklassigt sätt i
Mälarbadets Bad-, Tvätt- &
Strykinrättning.
 Mälarbadets priser å bad och
 tvätt alltid de lägsta.
 Tvättinr.: Allm. 9344 Badet: Allm. 9343
 Riks 38 15 Riks 38 14

TRICOPHEROUS

är världens förnämsta Här-
 medel och öfverträffas icke af
 något annat liknande preparat
 Pris pr fl. 2.50.
 Erhålles hos alla 1:sta klass Parfymeri-
 Drog- och Coiffyrfärer.

MÄRKET MARKATTAN

"Ett glänsande resultat"
 (HOS ALLA HANDLANDE)
Sunlight Såptvål Aktiebolag
 Göteborg

Husqvarna
 Symaskiner

Svenskt välkändt fabrikat, solid
 konstruktion, lätt gång, stor hastighet
 Förmånliga afbetalningsvillkor

Kvalitets-
 märke.

Lektioner i Linnesömnad,
 även blusar, underkjolar, sportskjortor och barnkläder
 Elever mottagas dagligen 12 sept-15 dec., 10 jan.-10 juni.
Karin Egnér. Eva Egnér.
 R. T. 35 30. Sibyllegatan 36, Stockholm. A. T. 210 04

Torshälls kvinnl. trädgårdsskola, Leksand
 10:de kursen den 1 apr.-31 okt. 1917. Ett par stipendier utdelas. Prospek-
 och ref. på begäran. **Ellie Landgren. Märta Philip.**

S:ta Birgittaskolan
 REGERINGSGATAN 19-21, STOCKHOLM
 Allm. telefon 5190 :-: Förnämsta läroanstalt för kvinnligt handarbete :-: Rikstelefon 141 00
 Undervisning i: Klädsöm, Fransk llinnesöm, Barn-
 kläder, Konstbroderi, Spetsöm, Filét ancien.
 Föreläsningar: Comtesse G. och Fröken E. Thorman.
 Anmätningar dagligen 10-5. Prospekt på begäran
Emmy Kylander.

KORSETT-NYHETER!

"Sonja"-Korsetten

Denna korsett är en s. k.
 halvkorsett o. benämnes
 för "Hälsolivet System"
 (vita korsett); är försedd
 med uttagbara fjädrar och
 knäppes framtill m. knäp-
 par. Lämpligaste korsett
 f. damer, som ej tåla tryck
 av planschett och fjädrar.
 Praktiska korsetter, som
 lätt kunna tvättas.
Sonja C. Prima parkumvån-
 nad, vit och silvergrå
 Kr. 3: 65
Sonja D. Prima batist, vit
 och ljusblå. Kr. 5: 50
 Försedd med strumphäl-
 lare framtill.
 Vi föra dessutom en mängd olika modeller i Snör-
 och Reformlif Gördlar och brö-thållare, alla välsittande
 och moderna modeller
 Vår illu-trerade priskurant, innehållande 80 olika
 korsetter, sändas gratis och franko.

Reformlifvet "Hygiéne"
 (Röda korset)

Detta reformlif är af lä-
 kare rekommende at så-
 som det mest hygieniska.
 Är försedd med uttagbara
 fjädrar samtill.
Hygiéne C. Prima parkumvånad silvergrå pas-
 sande för flickor. Kr. 2: 40
Hygiéne A. Prima vard-
 satin silvergrå. Kr. 3: 90
Hygiéne B. Extra prima
 batist hvit. Kr. 4: 55

Kyrkog. 32 **A. JÖNSSON & Co** Göteborg

Tänk på våren!

Barnen äro i behof af nya kläder!
 Prenumerera nu genast på april-
 kvartalet af

BARNGARDEROBEN

Illustrerad månadsidning för
 barnkläders förfärdigande. Stor
 dubbelsidig mönsterbilaga med-
 följer hvarje nummer gratis.
 "Barngarderoben" kostar för ett
 kvartal endast 90 öre. April-
 numret utkommer i midten af april.
 Marsnumret erhålles porto-
 fritt mot 30 öre i frimärken.
 IDUNS EXP. STOCKHOLM.

Birgitta-Skolan
 Beridarebangatan 17,
 Kurser i klädsömnad, llinnesöm, barnkläder, konstbroderi,
 konstvävnad m. m. Nya kurser efter påsk, vartill anmäl-
 ningar mottagas dagligen.
 Prospekt på begäran.
 Telefoner: Allm. 41 48. Riks 108 63.
Elisabeth M. Glantzberg.

VARDA HÅRET
 om det är sukt eller friskt, och använd
ZIWERTS' EXTRAIT VEGETAL.
 bästa hårkonsveringsmedel. Finnes till salu
 hos frisörer och i parfyumaffärer samt hos
Kungl. Hofleverantör
ZIWERTS EFTR., GÖTEBORG.
 Återförsäljare rabatt.

Å Fackskolans Landtgård, Brogård
 ges under sommaren en kurs i lant-
 hushåll på 3 mån. fr. o. m. 15
 maj. Trädgårdselever mottagas 15
 april i 6 mån. kurs. Anmälan snar-
 rast möjligt. Utförligt program sän-
 des på begäran portofritt. Adress
 Fackskolan för huslig eko-
 nomi, Uppsala.

OLAUS OLSSONS
 ORDER-
 TELEFONER
 Mannarop:
"Olaus Olssons"
 KOLIMPORT AB

ATT LÄRA trädgårdsskötsel finnes
 ännu godt tillf. f. 1 å 2 st. kvinnl.
 elev. om anm. göres sen. f. 1 april.
 Prosp. o. ref. på beg. Riks 238
 Trollhättan. Elfrida Lenck.

Missprydande Hårväxt
 utrotas med pasta Stabil. Absolut
 ofarligt och luktfritt medel. Ej
 pulver. Efterlämnar ej märken el-
 ler rodnad i huden. Pris 3:50 +
 porto. Förs. disk. Ebba Beckmans
 Hygieniska Salong, Grefturegatan 3,
 Stockholm.

Tinktur Alabaster.
 Säkert medel för Formaskar och Pin-
 nar, gör huden ren och klar. Pris
 3 kr. pr fl + porto. Försändes
 disk. Ebba Beckmans Hygieniska
 Salong Grefturegatan 3. Stockholm.
 Allm. Telef. 401 00 Rikstel. 706 53.

Ansiktsmassage
 kan var och en giva sig själv
 med Crème Salome å 4 kr.
 erkänt bästa och angenämaste
 medel att erhålla ren, mjuk och
 vit hy. Anv. dagl. i min prak-
 tik. Till landsorten mot post-
 forskott utan ang. av innehäl-
 let. Massagebeskrivn. medf. Råd
 gives och förfrågningar besva-
 ras omgående kostnadsfritt.
MARIA ENQUIST,
 exam. sjukgymn. Institut för
 skönhetsvård och plastiska ope-
 rationer. Biblioteksgat. 6-8,
 Stockholm, R. T. 160 68. A. T.
 226 63.

Idun utgifves denna vecka
 i A och B.